NOV 1 1

AMERIKOS LIETUVIS

LITHUANIAN AMERICAN

Published and distributed under permit (No. 672) authorized by the Act of October 6, 1917, on filed at the Post Office of Worcester, Mass.
By order of the President. A. S. Burleson, Postmaster General.

No. 44 Vol. VII. Tel. Park 6407 WORCESTER, MASS., 4 d. Lapkričio (Nov.), 1920 m. 5 cents per copy Metai 8

Entered as second-class matter September 29, 1914, at the post office at Worcester, Masschusetts, under the Act of March 3, 1879.

Worcesterio lietuviai paklojo 31 d. Spal. Lietuvos kovai prieš lenkų imperialistus $845.06.

REPUBLIKONŲ KANDIDATAS Į SUVIENYTŲ VALSTIJŲ PREZIDENTUS, SENATORIUS WARREN G. HARDINGAS, LAIMĖJO RINKIMUOSE DIDELĘ DIDŽIUMĄ BALSŲ. LENKŲ LAKŪNAI BOMBARDAVO UKMERGĘ. VOKIEČIAI LIUOSNORIAI EINA PER VOKIETIJOS RUBEŽIŲ Į LIETUVĄ IR STOJA Į LIETUVIŲ ARMIJĄ.

TELEGRAMOS.

"Amerikos Lietuvis" gavo sekamas telegramas:

BALTIMORE, MD., 31 spalių Lietuvių mass-susirinkime, vietos teatre, pareikšta griežtaś protestas ir vienbalsiai priimta rezoliuciją del Lenkijos, Tautų Lygos nario, ginkluoto veržimosi į Lietuvių gyvenamas žemes ir begėdiško kėsinimosi ant Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės ir delei A. S. V. teikimo gausios paramos imperialistinei Lenkijai. Be to, liko nutarta: apginkluoti "Baltimorės Lietuvių batalioną." Lietuvoje iš 400 vyrų su 5 kulkosv. ir 1 arm. Neskaitant pirmiau suneštų 2,000 dol. "šauliams," prie šios progos vėl sunešta arti 2,200 dolarių ir tiek pat bonų nupirkta. "Baltimorės Lietuvių Taryba" vieną kanuolę jau nupirko už 500 dol.

HARRISON, N. J.—26 d. spalių, skaitlingame Lietuvių susirinkime nupirkta L. L. Bonų arti 4,000 dol.; sumesta Lietuvos Gynimo reikalui virš 400 dolarių pradžiai.

PROVIDENCE, R. I. — 31 spalių neskaitlingas Vilniečių Lietuvių burelis nupirko bonų 500 dol. ir sudėjo 400 dol. aukų "šauliams."

NEWARK, N. J.—Švento Ražančiaus Moterų Draugija mitinge, laikytam 28 d. spalių, aukavo Lietuvos Gynimo Komitetui pirmutinę kanuolę — 500 dol. "Who is next?

Lietuvos Misijos Informacijų Biuras.

LENKAI TRAUKIA SAVO KARIUOMENĘ.

Šiandien gautas kablegramas iš Londono sekančio turinio:

Londonas, Oct. 28, 1920
Vileišis,
Liet. Misija, 257 W. 71 St.,
New York City.

Oficialės žinios iš Kauno išleistos spalių 26 ir 27 dd. Lenkai tęsia kariuomenės sutraukimą į Vilnių. Kariuomenės ir amunicijos traukiniai pribuna į Lenkiją kasdien. Visuotina mobilizacija tęsiasi Lietuvoje ir didis pasiryžimas yra visos šalies apginti savo krašto nepriklausomybę. Vietomis seni kunigai rašosi į kariuomenės eiles, kad sulaikyti skleidžiamas melagingas ir blėdingas žinias.

Lietuvos valdžia pareiškė, kad jokių vokiečių kareivių nėra įstojusių Lietuvos kariuomenėn ir kad maži buriai, kurie perėjo rubežių pas Eidkunus, likosi nuginkluoti ir sugrąžinti atgal. Vienok tas yra tiesa, kad didelis skaitlius lietuvių iš Klaipėdos įstojo liuosnoriais į musų kariuomenę. Taip-pat užginamos visos paskalos apie Vokiečių veržimosi Lietuvon, katros žinios yr' visai nepamatuota. Persekiojimas ir terorizmas įvestas Lietuvos teritorijoj aplink Vilnių, kur lenkai turi užėmę. Skaitlingi nuotikiai žiaurumo ir gyventojų ištrėmimai. Daugelis kunigų buvo smarkiai sumušti per lenkus, vienas kunigas pakartas ir vienas sušaudytas.

(Pasirašo) Tyškevičius.

VOKIEČIŲ KARIUMENĖ LIETUVOJ.

Talkininkų misija protestuoja.

Paryžius. — Talkininkų militarė misija Lietuvoj praneša, jog išilgai Nemuno sutraukiama skaitlinga, pilnai apginkluota vokiečių kariuomenė. Vokiečių kariuomenė pereina rytinę Prusiją ir koncentruojasi Kauno apielinkėse.

Prisibijoma, kad ar kartais vokiečiai nebus siunčiami pagelbėti lietuviams jų kovoj prieš lenkus.

Talkininkų misija pasiuntė į Berlyną protestą. Bet Vokietijos užsienio reikalų ministerija atsakė, kad vokiečių valdžia šitam dalyke yra bejiegė ir negali sulaikyti kareivių nuo ėjimo į Lietuvą.

Taipgi ir Londone gauta apie tai žinių, kur manoma, jog Rytų Prusija gali suteikti Lietuvai našią pagelbą. Tat, girdi, liudyja vieno vokiečių socialistų atstovo pranešimas, kuriame pasakyta, kad visos Rytų Prusijos armijos yra pasilaikiusios savo ginklus.

PASKELBĖ RINKIMUS.

Londonas. — Gen. Želigowski, kuris užėmė Vilnių, esą jau paskelbęs rinkimus atstovų į steigiamąjį seimą. Centralės Lietuvos su sostine Vilnium ir daro planus įkurimui atskiro parliamento. Tas jo planas busią priimtas ir šiaurinės Lietuvos, kuri dar yra liuosa nuo lenkų okupacijos (pvzd. Kaunas, Panevėžis ir kt.), taip kad abudu parliamentai busią sujungti į vieną ir busią valdomi vieno prezidento, greičiausia Pilsudskio, kuris paeina iš Lietuvos.

Tokie tai yra lenkų imperialistų siekiniai linkui Lietuvos, kurią jie nori pavergti ir naudoti savo tikslams.

DR. PURYCKIS LONDONE.

Londonas. — Lietuvos užsienio reikalų ministeris, Dr. J. Puryckis, kuris lankėsi Lietuvos valstybės reikalais Paryžiuj, šiomis dienomis atvyko į Londoną. Jo apsilankymo tikslu yra, pasak "Christian Science Monitor" korespondento, "sustiprinimas draugiškų ryšių, kurie jau gyvuoja tarp Anglijos ir Lietuvos, nušvietimas kaikurių neaiškumų linkui Lietuvos ir, pagaliaus, įgijimas Britų valdžios veiklaus interesavimosi tos šalies (Lietuvos) reikalais." Ar laimėjo ką nors Dr. Puryckis Londone, ar nieko nelaimėjo, to paminėto laikraščio korespondentas nepasako.

LIETUVIAI BUVO PRIVERSTI ATSITRAUKTI.

Kopenhaga. — Kauno pranešimu, lenkų kariuomenė, paremta šarvuotų traukinių, puolė lietuvių poziciją gelžkelio linija netoli Varėnos ir po penkių valandų didelių mušių lietuviai buvo priversti atsitraukti ant trijų kilometrų.

PRIVERSTINAS DARBAS VOKIETIJOJ.

Berlynas. — Vokiečių valdžia galutinai užbaigė įstatymų projektą, kuris neužilgo bus įteiktas abiem parliamento butam užtvirtinimui. Jei tas projektas bus priimtas ir užtvirtintas, tai kiekvienas vokietis, vyras ir moteris, nuo 17 iki 55 metų amžiaus per vienus metus turės priverstinai dirbti išgelbėjimui Vokietijos, nuo finansinio bankruto ir šalies atstatymui.

VOKIEČIAI VADOVAUS LIETUVIŲ ARMIJAI.

Paryžius. — Francijos užsienių reikalų ministerija patvirtina pranešimus, kad vokiečiai liuosnoriai eina per Lietuvos sieną, gabendamiesi su savimi karo medžiagą ir jog lietuvių armija yra perorganizuojama su vokiečių kariminkų pagelba.

PRISIDĖS PRIE TAUTŲ SĄJUNGOS.

Brussels, Belgija. — Baigiant Tautų Sąjungos tarybos posėdį Anglijos atstovas, Arthur Balfour, išreiškė viltį, jog prie Tautų Sąjungos prisidės keletas didelių tautų, kurios dar nepriguli.

Dr. Puryckis, Lietuvos užsienių reikalų ministeris, viešėdamas Londonė, gi pareiškė, jog dabar eina paskutiniai Tautų Sąjungos išbandymai. "Lenkų-lietuvių ginčai," sako jis, "nuspręs ar ji pasilaikys, ar griūs. Jos likimas kabo ant pasisekimo, ar nepasisekimo jos intervencijos."

TURI ATLYGINTI UŽ LAIVŲ PASKANDINIMĄ.

Paryžius. — Pataisymų komisijos nutarimu, Vokietija turi pristatyti talkininkams 275,000 tn. įtalpos kaip atlyginimą už paskandinimą vokiečių laivyno Scapa Flow'e, kurį patįs vokiečių jureiviai paskandino užsibaigus pasauliniui karui.

Be to, sulig įteiktų ambasadorių tarybai žinių, Vokietija turi griežtai pildyti taikos sutartį su talkininkais, kurioje tarp kitko reikalaujama, kad Kielo kanalas butų liuosas tarptautiniam daiktų pervežimui. Francuzai mat pyksta ant vokiečių už tai, kad pastarieji nesenai sulaikė laivus, vežančius Lenkijai ginklų ir amunicijos.

15,000 LIUOSNORIŲ PERĖJO PER RUBEŽIŲ Į LIETUVĄ.

Kopenhagen, 1 d. lapkričio. — Gautomis žiniomis, Kaunas dabar yra tuo punktu, kur renkasi vokiečių liuosnoriai ir stoja į lietuvių armiją. Iš Rytų Prusijos atvežtą į Lietuvą daugybė amunicijos ir automobilių.

Buvęs vokiečių kancleris Mueler pranešė vienam reichstago posėdyj, kad apie 15,000 vokiečių kareivių perėjo per Vokietijos rubežių į Lietuvą ir stoja į lietuvių armiją kaipo liuosanoriai.

LENKAI MĖTA BOMBAS Į UKMERGĘ.

Londonas, 2 d. lapkričio. —Žydų telegramų agentura praneša, jog lenkų orlaivininkai mėtė iš orlaivių bombas į Ukmergę. Kauno pranešimu, Lietuvoj dabar esą daug užmuštų ir sužeistų.

LENKŲ TAIKOS SĄLYGOS.

Keista žinia.

Varšava. — Pereito ketvergo "Christian Science Monitor" num. išspausdinta sekama žinia:

"Lenkų žvalgybos biuras praneša iš Kauno, jog Lenkija nori pradėti atnaujinti diplomatinius santykius su Kauno valdžia sekamoms keturiomis sąlygomis: pirma—privalo paliuosuoti lenkus politinius prasikaltėlius; antra—visiems nukentėjusiems nuo lietuvių vyriausybės lenkams privalo atlyginti; trečia — gyvenantiems rytų Lietuvoj lenkams turi but garantuota judėjimo laisvė; ketvirta — oficialė spauda ir Lietuvių seimas turi sustabdyti savo kampaniją prieš lenkus."

LIETUVIAI EVAKAVO KAUNĄ?

Lenkai perlaužė frontą.

Ryga, 30 d. spalių. — Associated Press pranešimu, Lietuvos valdžia skubinai evakuoja Kauną ir kelia visa, kas tik yra galima, į Šiaulius ir kitus šiaurinės Lietuvos punktus. Gen. Želigowskio vadovaujama lenkų kariuomenė vakar vakare perlaužė lietuvių frontą netoli Ukmergės, 45 mylios į šiaurių rytus nuo Kauno.

Gen. Želigowskio ofensyva tęsias išilgai visą frontą. Jo jiegos bando apsupti Kauną ir pulti jį iš užpakalio.

LENKŲ PASKOLA.

Varšava. — Lenkų valdžia žada pradėti savo paskolą 5 d. gruodžio, 1920 m. Užsirašiusieji šiai paskolai lenkų piliečiai turės skolinti Varšavos valdžiai pinigus ant labai ilgo laiko, nes Lenkija yra nepaprastai prasiskolinusi užseniuose ir delei tos priežasties negalės vidurinės paskolos greitu laiku išmokėti.

Lenkijoj jaučiama didelė stoka butų, todel visi privatiniai butai yra imami valdžios globon. Kiekviena šeimyna su vaikais, neatsižvelgiant nei į turtingumą nei į draugijinę padėtį, galės laikyti sau ne daugiau, kaip tiktai tris kambarius. Nuo pat karo pradžios Varšavos gyventojų skaičius pasidvigubino, o dabar tą skaičių dar padidino tukstančiai bolševikų belaisvių, kurių dar nepaliuosavo.

Kaip praeityj, taip ir šią žiemą maisto, dalinimą prižiurės Amerikos pašalpos administracija. Hooveris darbuojasi ir rupinasi lenkų maitinimo reikalais.

DIDELIS HARDINGO LAIMĖJIMAS.

New Yorkas, 3 d. lapkričio. — Vakar likos išrinktas Suvienytų Valstijų prezidentu senatorius Warren G. Hardingas (republikonas) iš Ohio valstijos prieš gubernatorių James M. Cox (demokratą) taipgi iš Ohio valstijos.

Pereitą naktį 11 valandą George White, demokratų tautinio komiteto pirmininkas, pripažino, jog prezidento rinkimuose laimėjo senatorius Hardingas ir gubernatorius Calvin Coolidge iš Massachusetts valstijos, republikonų kandidatas į vice prezidentus, ir republikonų kongresas.

Apie pusiaunaktį republikonai jau buvo laimėję vieną vietą daugiau Suv. Valst. Senate, o keletos vietų daviniai dar nebuvo galutinai paaiškėję.

BOLŠEVIKAI SMARKIAI PUOLA VRANGELĮ.

Sevastopolis, Krymas. — Rusų bolševikų armija smarkiai pradėjo pulti gen. Vrangelį su tikslu perlaužti jo linijas ir galutinai sutriušKinti jo jiegas. Gen. Vrangelis, matydamas tai, sutrumpino savo frontą.

Bolševikų kariuomenė jau užėmė Perekop (kuris yra tarpjuryj ir jungia Krymą su saužemiu) ir Melitopol (kuris yra arti Azovo jurų, ant vyriausios linijos iš Sevastopolio į Charkovą). Iš šio pranešimo matyt, kad bolševikai riuošiasi perkirsti Vrangelio armiją į dvi dalis.

ATSISAKĖ NUO TEISĖS UŽGRIEBTI VOKIEČIŲ NUOSAVYBĘ.

Paryžius. — Francuzų užsiemio ministerija aplaikė iš Anglijos oficialį pranešimą, kuriame pastaroji atsisako nuo teisės užgrobti esančią Didžioj Britanijoj vokiečių nuosavybę, jei Vokietija neišpildytų kaikurių taikos sutarties paragrafų. Toks anglų valdžios pranešimas nemaža nustebino francuzus. Francuzai delei tokio anglų valdžios nusistatymo yra labai nusiminę, nes bijo, kad Vokietija ir nuo jų to paties nepareikalautų.

LIETUVIŲ PROTESTO DEMONSTRACIJA.

Ateinantį nedėldienį, 7 d. lapkričio, įvyks milžiniška Worcesterio lietuvių demonstracija, kad pareiškus savo protestą prieš lenkus imperialistus, kurie užgrobė Lietuvos sostinę Vilnių ir veržiasi gilyn į Lietuvą su tikslu ją pavergti, įvesti ten baudžiavą ir versti lietuvius tarnauti lenkų dvarininkams.

Šioj Worcesterio lietuvių protesto demonstracijoj privalo dalyvauti visi lietuviai: kaip vyrai, taip ir moters; kaip seni, taip ir jauni!

Tegul nei vienas lietuvis vyras ir nei viena lietuvė moteris nepasilieka namie!

Worcesterio lietuvių protesto demonstracija prasidės 2 val. po pietų, nuo lietuvių bažnyčios, ant Waverly gatvės. Paskui Poli's Teatre bus prakalbos, kur kalbės Lietuvos Misijos narys — Kun. J. Žilius.

SUAREŠTAVO TEISIŲ STUDENTĄ.

Prisipažino, jog pasiųstas nužudyti Slovakijos ministerį.

Praga. — Vietos policija suareštavo Budapesto teisių studentą Kassai Munkas, kuris klausiamas prisipažino, jog buvo pasiųstas į Slovakiją nužudyti Dr. Vavro Srober, Slovakijos ministerį, ir Dr. Ludwig Bzsoszky. Jį pasiuntęs su tuo tikslu Dr. Dionis Ilsovay, Vengrijos čielybės gynimo sąjungos vedėjas.

Laike investigacijos čeko slovakų vyriausybė patyrė, jog Vengrija organizuoja Slovakijoj savo kariuomenę. Baltosios vengrų armijos karininkai, aprupinti Budapesto valdžios netikrais pasportais, atvyko į Slovakiją ir pradėjo čia organizuoti sporto kliubus, draugijas, ypatingus ratelius, krikščionių-socialistų kliubus ir kt., o nepavykus tat padaryti, varė slaptą propagandą.

Tokios organizacijos yra skiriamos užėmimui kareivinių (barak) ir kitų viešų namų ir kitaip, turėtų prigelbėti vengrų kareiviams, kada pastarieji pradėtų pulti Čeko-Slovakiją.

Sąvaitinis Laikraštis
"AMERIKOS LIETUVIS"
Eina Ketvirtadieniais
Leidžia
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street. Worcester, Mass.
Prenumeratos Kaina:
Suvienytose Valstijose Metams - $2.50 — Pusei Metų - $1.25
Kitose Viešpatystės Metams - $3.00 — Pusei Metų - $1.50
Apgarsinimų kainos ant užklausimo. Antrašas:
"AMERIKOS LIETUVIS"
15 Millbury Street. Worcester, Mass
5 Centai už Numerį.

The Lithuanian Weekly
"LITHUANIAN AMERICAN"
Every Thursday
Published by
M. PALTANAVIČIA
15 Millbury Street. Worcester, Mass.
Yearly Subscription:
In United States - $2.50 — 6 Months $1.25
To Foreign Countries - $3.00 — 6 Months $1.50
Advertising rates on application. All communications should be addressed:
"LITHUANIAN AMERICAN"
15 Millbury Street Worcester, Mass.
5 Cents per Copy.

Žinios iš Lietuvos

GIRIŲ KONCESIJOS REIKALU.

Mum teko patirti, kad Londono bankas, National Metal and Chemical Bank, yra pasiulęs musų vyriausybei padaryti sutartį Lietuvos miškam eksplotuoti. Sutarties pagrindinės sąlygos pirma—bankas gauna koncesiją penkiolikai metų kirsti, gabenti, gaminti ir parduot valdžios vardu medžius. Bankas imas sunaudoti medžių viso iki miliono dvejų šimtų tukstančių standartų. (Standartas apie 5 kub. metrų.). Tiem medžiam sunaudot bankas imas parupinti reikalingų kapitalų darbo organizuotei ypač turi statyti lentpiuvių, galinčių nudirbt per metus iki šešių dešimtų tukstančių standartų. Bankas imas per pirmus trejus metus sunaudoti nemažiau kaip šimtą tukstančių standartų. Toliau, bankas imas parupint pelningesnį Lietuvos popierio medžių gaminimą, taip pat terpentino, medžio spiritui, degutui gamint, bet tam esanti reikalinga atskira sutartis. Medžio atmatos (skiedros, piuvenos ir tt.) turi likti valdžiai be atlyginimo. Bankas tinka iš anksto sumokėt valdžiai du trečdaliu medžių, skiriamų kirtimui, rinkos kainas. Valdžia gi turinti duot bankui visų medžių gabenimo į jurų uostus išlaidų penkis nuošimčius. Antra — valdžia turi duot gryno pelno, gauto iš visų medžių pardavimo dešimtą dalį. Grynas pelnas gaunamas iš viso brutto pelno, išskaitant a) kirtimo, vežiojimo, gaminimo draudimui, administracijos, nuomos išlaidos ir mekleriam už pardavimą nuošimtį, b) metinę amortizacinės sumos dalį už įdėtus kapitalus į mašinas ir dirbtuves, c) palukanas, išskaitant nuo pamatinio kapitalo, žiurint anglų ratos plus pusę nuošimčio prie jos, d) penki išlaidų nuošimčiai už parduotus medžius.

Koncesijai pasibaigus bankas tinka perduot valdžiai visas žemes, mašinas, įrankius ir daiktus. Valdžia tada bankui išmoka sterlingų svarais neamortizuotą dar kapitalą, nukirstų neparduotų medžių darbo išlaidas, neišnaudotos medžiagos vertę ir visus valdžiai duotų avansų likučius.

Penkiem metam sukakus nuo sutarties pradžios, valdžia turi teisės atšaukti koncesiją, atlyginus bankui, išmokėjus banko pelno sumą už nepasibaigusį koncesijos laiką. Valdžia dovanoja bankui visus įgabenimo muitus už medžiagą ir mašinas, iš užsienio atgabentas, butinai reikalingas miškų eksploatuotei. Išgabenimo muitai turi but išskaitomi iš pelno.

Taip tat pagrindiniuos dėsniuos banko siulymas atrodo.

Sutartis dar nėra padaryta ir pasiulymas dar gali but kritikuojamas bei svarstomas. Siulymas, turėdamas daug pageidaujamų pusių, tur ir kiek sunkesnių sąlygų. Ir pirmoj eilėj gal jis sukels opozicijos privatinių miško pirklių tarpe, statydamas klausimo, kas bus su jais. Siulymas liečia pagrindinį musų krašto turtą, jo priėmimas ir įgyvendinimas turės daug įtakos į musų krašto ekonominį gyvenimą. Tadgeistina, kad ir plačioji visuomenė apie tą siulymą savo žodį tartų.

IŠ MINISTERIŲ KABINETO.

Ministerių Kabinetas IX. 13 d. posėdy priėmė projektą įstatų Akc. Bendrovės "Žemdirbių Vienybė." Pagrindinis kapitalas 1 mil. auksinų (500 akcijų po 200 auks.). Bendrovė įsteigta ekonominės bei politinės Lietuvos žemdirbių sąjungos. Bendrovės steigėjai: **S. Banaitis, J. Bulvečius, J. Skinkis, J. Jakimavičius** ir kt. Bendrovės tikslas — steigt prekybos ir pramonės įstaigas žemės ukio reikalam.

PAPILĖ,

Nukentėjęs per didįjį karą, netekęs savo gražumo miestelis buvo dar daugiau sunaikintas sandėliui birž. 5 dieną sprogus.

Pats sandėlis buvo įtaisytas miestelio vidury, tad ar tai tikslu nespėsiu.

Tik tas, ko žmonės labiausiais bijojo, atsiitko—sprogo, naikindamas ir apipildamas gyventojus šuviniais ir akmenim.

Pažiurėjus griaudu daros: miestelis, kurs prieš karą buvo vienas gražesnių apylinkės kampelių, tapo visai sunaikintas.

TALKONIAI, (Pasvalio-Biržų apskr.)

Musų apielinkėj pereitais metais atsirado vilkų. Šiemet, matyt tiek jų daug priviso, kad jau nebe dešimtą kumeliuką ir kitokių gyvulių papiauna. Žmonės rupinas, kas bus toliau ir nežino kaip reikia su jais kovot, kad daugiau neprivystų. Kai atsiras daugiau, tai padarys daugiau ir nuostolių.

Ten gyvenęs.

PANEVĖŽYS.

Susikurė Panevėžį sporto sąjunga "Sveikata," kurios tikslas — padėt piliečiam lavint savo kuną ir duot visuomenei naudingų ir dailių pasilinksminimų.

Sąjunga tuir savo vėliavą (raudonam lauke baltas rutulys) ir savo antspaudą su sąjungos emblema: "**trys ąžuolo lapeliai.**"

ZAPYŠKIS.

Valsčiaus Valdyba ir Pavasarininkų Draugija įrengė rinkliavą kareivių naudai. Valsčiaus Valdyba buvo įsitaisius kioską iš eglaičių ir rinko valgomus daiktus: audeklus, pinigus, — kas tik ką atnešė. Pavasarininkai vaikščiojo po miestelį ir rinko pinigus dėžutėmis ir aukotojam segiojo ženklelius. Viso pinigų surinkta 1345,60 sk. ir 3 r. rusk. Be to, skrynia surių, lašinių, sviesto, kiaušinių, audeklo.

Rengėjam, rinkėjam reikia pasakyt labai dėkui, kad bent kiek sujudino musų apsnudusį kampelį.

Pik.

SUNKI KLAIPĖDOS PADĖTIS.

Klaipėdą, IX. 17. (Elta). Klaipėdos krašto ekonominė padėtis labai bloga. Pernai metų derliaus nieko nebeliko, ir šių metų derlius labai menkas, todel Klaipėdos kraštas turės gauti duonos iš kitur.

Klaipėdos krašto Direktorijai pavyko gauti iš Švedų 8,000 centnerių javų už 1½ miliono auks. Daugiau supirkti užsieniuos javų, del tų kraštų aukštos valiutos, negalima, nes del to per brangiai atsieitų duona. Šių 8,000 centnerių pakaktų tik 1 mėnesiui, ir kad aprupint Klaipėdos kraštą ištisiem metam maistu, reiktų dar ligi 50,000 centnerių rugių. Ta bloga ekonominė padėtis seka iš to, kad dar nepavyko nukelti sieną tarp Mažosios ir Didžiosios Lietuvos į Nemuną. Tam priešingi daugiau prancuzai. Vokiečių pirkilai labai norėtų muitinių sienos nukėlimo. Dabar yra atvažiavęs iš Anglų p. Lowell, Lloyd George'o ir lord Curzon'o artimas bendradarbis. Jo kelionės tikslas — ištirti vietoj Klaipėdos krašto padėtį ir apie ta pranešti Anglų valdžiai. Patirtom žiniom, p. Lowellis kalbėjos su prancuzų prefektu Petisnė ir jam išmėtinėjo, kad jis kaltas del krašto blogos padėtiees, kadangi jis priešinas muitinių sienos nukėlimui į Nemuną, ir kad jis izoliuoja Klaipėdos uostą. Pastarus laikus įplaukė 4 laivai į Liepojaus uostą su prekėm lietuviam. Kitos prekės lietuviam siunčiamos per Karaliaučiaus uostą, ir Klaipėdai nieko nelieka.

LAIŠKAMS POPIEROS RAŠYTI Į
LAIŠKAMS POPIEROS RAŠYTI Į

Visokių gromatų rašyti pas savuosius, pas įvairias gimines, draugus ir pažįstamus. Su konvertais, spauda, 50 centų už tuziną.
Yra keletas naujai padaryta, iš kurių vieną čia patalpinam.

Kas drįsta mus Vilnių atimti,
Brangią rožę musų Tėvynės nuskinti,
Tegul pirma musų širdį išplėšia
Arba smegenis musu išteskia.
Šimtą kartų mumis lengviau numirti
Negu Vilnių žuvusį užmiršti,—
Lai sustaugia "Vilkas geležinis,"
Ir sukyla tas laikas senobinis:
Pasakyti, paliudyti, keno yra Vilnius?
Kam priguli tas miestas prakilnus.
Lai prisikelia iš grabo Didis Gedeminas
Ir pamato koks musų yra padėjimas:
Vieni sulenkėję, kiti surusėję,
Daugelio nežinia kur protą padėję...
Lietuvą savo motiną plėšią ir kankina,
Savo turt, savo ateitį naikina.
Vienok Vilnius musų nepražus,
Lietuvos sostapilis tenai bus.

MOKYKLA NAMIE.

Kiekvienas gali išmokti skaityti, rašyti, rokuoti ir mąstyti.

1. Elementorius .... 30c.
2. Mokinkimės rašyt .... 30c.
3. Aritmetika .... 60c.
4. Gramatika lietuvių kalbos 75c.
5. Lietuvos žemlapis $1.25
6. Istorijos kariaujančių šalių $2.50
7. Lietuvos Istorija .... 50c.

Už visas — sykiu .... $6.20c.

Per žiemą pastudijavęs pavasaryje busi naudingas žmogus, sau ir savo tautai, nė kiek neatidėk, bet tuojaus parsitrauk ir pradėk. Jeigu ką nori apdovanoti Lietuvoje, pasiųsk šitas knygas, tai padarysi puikią sau atmintį.

"AMERIKOS LIETUVIS,"
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

PAS SAVUOSIUS
ant Kalėdų.

Jeigu nori parkeliauti pas savuosius ant Kalėtų, rašyk pas mus, keletas gerų laivų išeina, ant kurių gali grážiai parvažiuoti. Išsiųsime pasą ir surengsime gražiai į kelionę. Bukite musų draugas, kreipkitės pas mus, mes patarnausime jumis kuogeriausiai su patarimu ir pagelba.

Dabar laikas dovanas siųsti į Lietuvą.

Jeigu nori pagelbėti savuosius pinigiškai, siųskite pinigus į Lietuvą dabar. Per mus siųsti pinigai nueina kuopasekmingiausiai. Mes gražiai jumis viską atliksime ir kuogeriausiai jusų pinigai pasieks jusų mylimus, taip kad Kalėdos jiems bus linksmios.

Siųsk pas mus doleriais, paduok gerą adresą, kaimą, valsčių, paštą, parapiją, apskritį, rėdybą; žmogaus vardą, pavardę, mes jumis pasiųsime auksinais, pagal kursą ir darbą atliksime kuogeriausia.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Nuga-Tone

Pasekme po 20 dienu arba grąžiname jums pinigus.

PADARA TIRŠTĄ, RAUDONĄ KRAUJĄ, STIPRUS, NUOLATINIUS NERVUS, TVIRTUS VYRUS IR MOTERES.

Turėdamas sunaikintą Sveikatą ir Spėkas; turėdamas neaiškią mintę ir nusilpnėtą kuną; pasibodis imant vaistus dėl padidinimo veiklumo ir vaistus svaiginančius, bandyk Nuga-Tone ir persitikrik kaip greitu laiku jausesi vissi naujų žmogul. Devynes iš dešimtes visų žmoghus ligų, tokių kaip blogas apetitas, negruomulavimas vidurių, gazai ir išputimai, užkietėjimas skilves, tulžinis, anemia, kankinimai rumatizmo, skausmai galvos, neuralgia, stokas energijos, nusilpnėjimas nervų ir negalėjimas mieguoti, paeina nuo stoka nervu pajiegos, skisto vandeniuoto kraujo ir neužtektinios cirkulacijos kraujo.

Kožna dalis kuno ir kožna jo veikme remiase ant nervu pajiegos, kurios didžiausei užlaika geram stoviuje pilvą, jaknas, inkštus ir grobus, širdes plakimo, kraujo cirkulavimo. Nuga-Tone yra labai protingas gydymas nuo nusilpnetu nervu ir abelno sunaikinimo kuno. Kodėl? Todėl kad jie yra sutaisyti iš aštonių brangių, sveikatą duodančių sudėtinių vaistų, rekomenduotų ir nurodytų per garsingus Gydytojus. Yra jie ypatingai maistingi į Geležę ir Fosforą-maistus del Kraujo ir Nervų.

Nuga-Tone priduoda gyvybę jaknoms, pastiprin grobus teip, jog je tuštinase reguliariškai. Atgaivin inkštus, išvara laukui nuodinies atmatas. Niera daugiaus gazu ir suputimu, niera smirdančio kvapo ar apvilkto liežuvio! Nuga-Tone duos Jums stebuklingą apetitą, gierą gruomulavimą, tvirtus nervus ir kietą pastiprintą miegą. Nuga-Tone sustipris kraujo ir pagerins cirkulavimo jo, priduos raudonumo veidui ir žibumą akiems! Nuga-Tone padara tvirtus, rustus vyrus ir sveikesnes ir puikesnes moteres. Nuga-Tone netalpin savyj jokiu migdamu ar daromu paprotę vaistu. Sudėti jie yra parankiam pundelei. Yra apvilkti cukrum, priimno skonį ir vartuoti galema be jokio neparanukumo. Bandyk juos. Rekomenduosi visiems sava pretelems.

MUSU ABSOLIUTIŠKA GVARANCIJA: Prekė Nuga-Tone yra vienas ($1.00) doleris už bonkutę. Kožna bonkutė talpina devynios dešimtys (90) piliulu, arba vieno mėnesi gydymo. Galėte pirkti šešes bonkutes, arba šešius menesius gydymo už penkius ($5.00) dolerius. Imk Nuga-Tone per dvidešimt (20) dienu ir jeigu ne busi užganėdintas pasekmių, sugrąžink bonkutę ir pilsus, o mes umai sugrąžisime jusu pinigus. Negalite prapuldyti vieną centą. Mes imame riziką. Nuga-Tone yra pardavinėjamas visose aptiekose tomis pačioms išlygomis ir tą pačia garantija.

PRISIUSK SAVA PASTELIAVIMO ANT TUO KUPONA.
National Laboratory, L. 24—537 South Dearborn St., Chicago, Ill.

Gerbiamieji: Idedu čionais $.......... ir meldziu prisiusti man .... bonkut Nuga-Tone.

Vardas ir pavardė..........

Gatvė ir numeris..........

Miestas.......... Valstija..........

Lietuvių Garlaivių Kompanija.

Lietuviai, prisidėkite prie Lietuvos Garlaivių Kompanijos. Lietuviams laivai yra reikalingi važinėti į svetimas šalis, vežti savo išdirbius ir parvežti reikalingus daiktus į savo šalį. Šalis be garlaivių, kaip kunas be kojų. Visi galite suprasti, kad geriausias daiktas šaliai, turėti savo laivus. Kad kiekvienas lietuvis išgalėtų prie tos kompanijos priguleti. Šėrai arba dalis tos kompanijos turto parsiduoda tik po 80 dol. Norėdamas buti pilnu nariu bendrovės, turi paimti penkis Garlaivių Kompanijos šėrus—dalis.

Kviečiame kiekvieną Lietuvį prisidėti prie šios pramonės ir pirkti dalis dabar. Mes pilnai įgalioti per Generališką Agentą šėrus pardavinėti, todel norėdami pirkti kreipkitės pas mus. Mes priėmę nuo Jus pinigus, prisiųsime kvitas ir veikiai gausite paliudijimus

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., Worcester, Mass.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoj

DIDŽIAUSIA IR SENIAUSIA LIETUVIŲ ORGANIZACIJA.

Gyvuoja 33 metai.

Ar teko Tamstai kada nors girdėti apie Susivienijimą Lietuvių Amerikoje? Jei ne, pasiklausk pas savo kaimyną, kuris jau prie šios organizacijos priklauso. Pasiteirauk, o sužinosi, kiek Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra išmokėjęs savo nariams pomirtinių ir ligoje pašelpų. Jei jis apie tai nežino ir jei jis dar nepriklauso, tai pasiskaityk čionai:

S.L.A. savo nariams išmokėjo virš $200,000.00 pomirtinių ir virš $50,000.00 ligoje pašelpų. Susivienijimas yra sušelpęs tukstančius našlių ir našlaičių; S. L. A. pagelbėjo tukstančiams sergančių ir nedagalinčių lietuvių—savo narių ir nenarių. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje yra ketur i Apsaugos Laipsniai: $150.00; $300.00; $600.00 ir $1,000.00. Pašalpoje ligos turi tris Laipsnius: $6.00; $9.00; $12.00. Jeigu jusų mieste nėra SLA. kuopos, Tamsta gali prie SLA. priklausyti pavieniai. Dešims ypatų gali sutverti naują kuopą. S.L.A. leidžia savaitinį laikraštį "Tėvynę." Nariams siunčia dykai; nenariams—$1.00 metams. S. L.A. taip-pat kas metai leidžia didelį kalendorių.

Visokiais reikalais kreipkitės sekamu adresu:—

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje,
307 W. 30th str., NEW YORK, N. Y.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "AMERIKOS LIETUVĮ."

Apžvalga.

LENKŲ IMPERIALISTŲ TIKSLAI.

Lietuvos padėtis su kiekviena diena darosi vis rustesnė. Imperialistiškoji Lenkija, kuri su paskolintų ginklų pagelba laimėjo karą prieš bolševikus ir privertė pastaruosius pasirašyti negarbingą pradinę taiką Rygoje, — sulaužant su Lietuva pirmiau padarytą taikos sutartį ir pavedant Baltgudijos teritorijas grobikams lenkams, kuri pagrobė nuo Lietuvos jos sostinę Vilnių, dabar jau šaukianti ten steigiamąjį seimą ir rengiasi įkurti Centralės Lietuvos valdžią. Lenkų imperialistai be to rengiasi jau įsteigti net atskirą parliamentą ir per jį Lietuvoje varyti žalingą lietuvių tautai savo endekų politiką ir plėtoti savo "kulturą." Maža to, tokį pat planą lenkų imperialistai yra sumanę ir delei šiaurinės Lietuvos, kuri dar yra liuosa nuo lenkų okupacijos.

Tik įsidomėkit, — kaip centralės, taip ir šiaurinės Lietuvos parliamentai busią sujungti į vieną ir busią po Lenkijos prezidento globa. Geresnių apetitų linkui Lietuvos už lenką grobiką niekas negali turėti, tačiaus mus baimė ima del tokio nepaprastai didelio apetito, kurį galutinai prirengus galų gale išeis taip, kad nei palaižyti negaus.

Tiesa Lenkija, kaip sako, kaikurie lenkų organai, neprileisianti prie to kad centralė Lietuva, — gen. Želigowskio padaras, — butų verčiama padaryti tokį žingsnį, bet geidžia, kad abidvi valstybės, t. y. centralė ir šiaurinė Lietuva, susijungtų bendru ryšiu ir butų valdomos atskirų parliamentų, kurių vienas butų Kaune, o antra — Vilniuje. Bet jeigu tas planas nepavyksiąs, tada centralė Lietuva, be abejonės, busianti inkorporuota į Lenkiją.

Skirtumas, kaip matome, tarp Lenkijos (ergo Pilsudskio, Dašinskio ir kitų lenkų imperialistų) ir gen. Želigowskio, yra labai mažas, —nes Lenkija nori Lietuvai dviejų parliamentų, gi Želigowskis—tik vieno. Tik tokiam skirtumui esant, panie tego, lengva susitaikyti, ar ne?

Tuo žvilgsniu tat lenkai imperialistai — gen. Želigowskio vedami mozurai, poznaniečiai ir krakoviakai —ir rengiasi pulti Kauną ir Panevežį, kuriuos užėmus jie geriau galėtų siekti savo biaurių ir begėdiškų siekinių. Bet lenkai imperialistai pirmiau paspringš tokiais savo siekiniais, negu jiems teks juos atsiekti.

Vilniaus pranešimu, gen. Želigowskio įsteigta centralė Lietuvos valdžia turi buti skaitoma tiktai kaipo laikinė. Kada "vadovaujamojo komiteto" šaukiamas seimas susirinks, tada jau patis gyventojai galėsią išrišti savo ateities klausimą.

Tačiaus prieš seimo sušaukimą busią išleistas padavadijimas, sulig kurio kaimečiams bus dalinamos žemės, ypač tiems, kurie nukentėjo del karo. Tas padavadijimas panaikinsiąs kolektyvį nuosavybės valdymą ir parems jį individuallo valdymo pagrindu. Reiškia, pasak to lenkų pranešimo, Vilniaus apielinkės ukininkai—tai bolševikai, kurie veda žemdirbystės ukį kolektyviai.

Maža to, gen. Žiligowskis paskelbęs, jog greitu laiku bus pradėta organizuoti iš vietos gyventojų armiją. Taigi, visi Vilniaus miesto ir apielinkės gyventojai, — lietuviai, baltgudžiai, žydai ir kiti, — varu bus varomi į jo kariuomenę, su kuria jis rengiasi užimti visą Lietuvą.

"Vadovaujamojo komiteto" pirmininkas išsireiškęs, jog Vilniaus teritorijos gyventojai padarysią sutartį su Kauno valdžia, palaikydami ideją federacijos su Lenkijos respublika. Bet jeigu šis pasiulymas — federacija su Lenkija — busią atmestas, tai vis delto tikimos, kad Lietuva palaikys draugingus santykius su Lenkija, kuri pripažins atatinkamos laikinos valdžios teisę.

Tokius tai planus dabar turi lenkai imperialistai sulig Lietuvos, musų tėvynės, kuri dabar bene pergyvena sunkiausį laiką. Lenkų imperialistams rupi užgrobimas visos Lietuvos, kad išgelbėti paskendusią skolose Lenkiją nuo pražuties, kad apsaugoti ją nuo bado ir suiručių, kurios turės kilti Lenkijoj paleidus iš armijos lenkus kareivius, iki šiol tarnavusius vien tik imperialistų bei dvarininkų siekiams.

LIETUVIAI IR ŽYDAI.

Daugiau tikros pakantros, kaip Lietuvoje, kitur pasaulyje turbut nėra galima rasti: Lietuviai jau iš budo yra pakantus. Kuomet žydai buvo spaudžiami Ispanijoj, Vokietijoj, Galicijoj ir kitur, lietuviai pasielgė su jais žmoniškai. Lietuviai ir ateityje pasielgs su žydais žmoniškai todel, kad jie žiuri į pakantos klausimą filosofiškai. Lietuviai nėra pratę rišti klausimus jausmais, jie riša juos protu.

Mes žinome, kad žydai, čiu ilgametiniams ir nesiliaujantiems persekiojimams, įgijo keistą nusistatymą valstybės gyvenime: jie buvo, bendrai kalbant, indiferentai, ir jautėsi visur tik laikinais valstybės gyventojais. Ir nėra ko stebėtis. Jie visur buvo atėjunai; visur, išskyrus senovės Lietuvos, juos kankino. Užtat nebeturėjo jie nei vilties nei noro apsigyventi tuose kraštuose amžinai.

Vėliausiais laikais ypač lenkai pasižymėjo žydų kankinime. Lenkai net pagrobtose Lietuvos žemėse žydus skerdė! Toks pasielgimas parodo, kad lenkų vadai neišaugo dar iš gadynės fanfaro ir žiaurumo; bereikalo jie šaukia, kad jie yra pasaulio šaukiami apginti vakarų Europos civilizaciją— skerdžiai ir plėšikai nepažįsta civilizacijos!

Čia Vilniuje yra pasilikusios endekų vadų neapykantos sėklės. Ubagai ištiesę rankas prašo aukų ir pridu-ria iškraipytoj lietuvių kalboj: "bo žydai mums nic nepamačys!" Kur tik dvi sulenkėjusios tarnaitės gatvėje susieina, visados girdisi ko blogo apie žydus kalbant. Sutikai kokį "inteligentą lenką," tuojaus pradės tau kalbėti apie reikalingumą bendros kovos prieš žydus.

Tokio dalyko lietuviai neleis. Laikas baigti kankinimus ir šnairavimus — reikia juk kuriamąsis darbas pradėti. Ar lenkai, kurie daro bendras išvadas iš pasienių žydų pasielgimų, mokės ir norės prie to kuriamojo darbo dėtis?— Artimoji ateitis parodys.

Tuo tarpu nėra ko jų laukti: Lietuviai, gudai, ir lenkiškai kalbanti lietuviai yra pasiryžę ilgiaus nebelaukti. Lai niurna tie, kurie nori niurnėti ir pratę niurnėjimais gyventi. Lai kiti Lietuvos piliečiai darbą dirbs. Ilgainiui paseks juos ir niurnantieji!

Kiuzuva.

(Iš Vilniaus Aido.")

PRIRAŠYMAS 10,000,000 NARIŲ.

Pusė miliono pagelbininkų apsiėmė darbuotis Raudonajam Kryžiui lapkričio 11 d. iki 25 d., prirašant ir surašant narius prie šios taip nuadingos, reikalingos ir didžiausios organizacijos šiam pasaulyje.

Išviso Amerikos Raudonasis Kryžius skaitosi turįs dešimts milionų narių, neskaitant trylikos milionų vaikų, prigulinčių prie Jaunųjų Amerikos Raudonojo Kryžiaus. Daugiaus negu didesnė pusė vaikų, lankančių mokyklas Suvienytose Valstijose, yra nariais šios vaikų organizacijos. Abelnai skaitant, net ketvirdalis Amerikos gyventojų susiorganizavę po ta. pagelbos ir mielaširdystės vėliava Amerikos Raudonajam Kryžiuj.

Pasekmingas perrašymo, surašymo ir prirašymo dešimts milionų narių darbas yra gana svarbus, painus ir didelė užduotis. Todel pageidaujama ir meldžiama visų organizacijų, nežiurint į pažiurų skirtumus, prisidėti kiek galint nors surašymu savo narių, kas daug pagelbės vieton to, kad reikėtų detaliai ar pavieniai surašynėti. Didelės paramos šiame darbe tikimės iš svetimtaučių įvairių grupių, kurios jau nekartą gan puikiai pasirodę yra, ypatingai tuluose atsitikimuose karo laikuose.

Tukstančiai svetimtaučių grupių, nuo bažnytinių iki spaudos organizacijų, jau yra pasižadėjusios pasidarbuoti, užtikrindamos tokias pat pasekmes, kurais yra su teikę pereituose atsišaukimuose, ragindami savo tautiečius išklausyti balso to giliausio šaltinio mielaširdystės Amerikonų, idant dabar rekonstrukcijos ir pagelbos nelaimingiems kaip čion Amerikoj, taip ir svetur butų varomas pirmyn ant kuoplačiausios skalės.

Lietuvos Atstovybės Amerikoje Atsišaukimas.

AMERIKOS LIETUVIAI —TĖVYNE PAVOJUJE!

Šimtą su viršum metų vilko Lietuva despotiškos Rusijos politinę vergiją. Šimtmečiais kentėjo išsižadėjusių savo tautos dvarininkų ekonominį jungą. Šimtmečiais kovojo prieš rusifikacijos ir polonizacijos nuodus, rusų biurokratijos ir sulenkėjusių šovinistų dvarponių skleidžiamus. Pergyveno ir Vokiečių militarės okupacijos baisią gadynę. Vargas — mums buvo tėvų; bėda — motina; skausmas — brolių; nelaimė — sesutė.

Bet Lietuva nežuvo, Lietuva yra ir Lietuva bus. Vargai — bėdos — skausmai — nelaimės užgrudė mus, ir išmokino niekint pavojų, nekęsti vergijos, o laisvę mylėti. Lietuvių tauta, sujungusi visas savo pajiegas, iškėlė Lietuvos Nepriklausomybės Vėliavą ir tvirtai ją laiko ir pigiai jos niekam neišduos. Lietuvos žmonės jau parodė visam pasauliui, kad jie brangina savo laisvę, moka ją ginti ir mirti už ją.

Lietuvos teisė prie Neprigulmybės, paremta istorija ir ekonomijos pamatais, jau pripažino didieji mus kaimynai — vokiečiai ir rusai, taipgi ir visos kitos Europos Valstybės, tik viena Lenkija nori dar mus kraujo, tyko musų žemių ir turto ir musų Neprigulmybę nori atimti. Ta Lenkija, kuri užvakar dar pati buvo pavergta, šiandien, nuo dantų iki kojų apsišarvavusi paskolintais ginklais, jau kala vergijos pančius Lietuvai ir kitoms tautoms. Lenkija, turinti daug dvarininkų, generolų ir dar daugiau skolų, —nujaučia savo juodas dienas, kad užrubežio bankieriai perstos skolinę ir pareikalaus skolas grąžinti, nu jaučia, kad jos valstiečiai pareikalaus iš dvarininkų ir sau žemės. Todel Lenkija, nešina miliardines skolas, badą, dvarponių baudžiavą, kolonistų burius, viduramžinę "kulturą" ir žydų pogromus, siunčia legionus į Lietuvą. Derlinga Lietuvos žemė ir gardi Lietuvos duona neduoda ramybės lenkams: užgrobę Vilnių, jie grąsina ir visą Lietuvą praryti. Akyvaizdoje viso pasaulio mums padaryta kruvina žaizda. Nekaltai pralietas Lietuvių kraujas šaukiasi atmonijimo.

Lenkija, pamindama po kojų visus žmoniškumo ir tarptautinių teisių įstatus, kruvinai įžeidė Lietuvą, o Tautų Lygą ir Aliantų valstybes įžeidė moraliai. Rugpjučio 15 dieną š. m. lenkų okupacijos armija, išsinešindama iš Vilniaus, buvo pareiškusi, jog Vilnių Lietuviams atiduodanti, o Varšavos valdžia viešai paskelbė, jog ji pripažįstanti Lietuvos Steigiamojo Seimo Valdžią. Tuo pačiu laiku Aliantų konferencijoj mieste Spa, norėdama gauti iš jų pagelbos, Lenkų Valdžia per savo Finansų Ministerį Grabskį-y-ra išsižadėjusi by kokių pretenzijų prie Vilniaus ir pasirašiusi ant tam tikro rašto. Maža to. Tautų Sąjungos posėdyje Paryžiuje Rugsėjo 20 d. Lenkija, Paderewskio lupomis, iškilmingai pasižadėjo gerbti Lietuvos neutralumą ir Lietuvos žemių su Vilniumi neliečiamybę. Pagaliaus Spalių 6 dieną Tautų Sąjungos Komisija buvo nustačiusi, jog tarp lenkų ir lietuvių mušiai turi buti sustabdyti ir lenkai ant to buvo sutikę, bet tą pačią dieną vakare jau visu frontu pradėjo pulti ant musų kariuomenės, o kuomet Spalių 7 dieną Varėnoj akyvaizdoje Tautų Sąjungos atstovų ir lenkai ir lietuviai sutiko ant tam tikros demarkacijos linijos, ir pasižadėjo sustabdyti mušius ir pasirašė ant tos sutarties, tai lenkai ir šią sutartį sulaužė ir pradėjo pro Bastunus pulti ant Vilniaus, vos tik Tautų Sąjungos nariam iš Varėnos spėjus išvažiuoti.

To dar negana. Norima įtikinti pasaulis, kad p. Želigowskio karinė avantura Vilniuje yra "Lietuvos krašto apsisprendimas." Norima įtikinti, kad ginkluotas užpuolimas ant svetimos valstybės ir svetimų žemių užgrobimas yra legalis.

Šaltas pasaulis ir tas yra pasipiktinęs delei tokios lenkų begėdystės. Delei to tai Tautų Sąjunga Lenkijos imperializmo apaštalą Paderewski pasodino ant kaltininkų suolo. Delto tat pasaulio darbininkų organizacijos grąsina Lenkijai boikotu. Net pati Prancuzijos valdžia, lenkiškojo imperializmo įkvėpėja, "diplomatiškai" nusiplovė rankas, pavesdama Tautų Sąjungai lietuvių-lenkų klausimo išrišimą.

Kaip ten nebutų, bet teisybė tur but išgelbėta ir ankščiau ar vėliau bus išgelbėta: Lenkai tur but priversti išsinešinti iš Lietuvos ir tur but už visas padarytąsias skriaudas nubausti.

Kaip plėšikas įsiveržęs į namą, užpuola ramią šeimyną, taip lenkai įsiveržę į musų Vilnių ir musų sodybas, žudo vyrus, tyčiojasi iš moterų ir naikina ramių sodiečių turtą. Nelaikas pagelbos šauktis iš svetur, kada ima už gerklės. Priešui vienas atsakymas—kulka. Delto Lietutvos liaudis vienu balsu nutarė gintis iš paskutiniųjų. Visi vyrai imasi už ginklo, rašosi į "gelžies vilkus," į "šaulius." Moteris — neatsilieka. Tarp visuomenės, Steigiamojo Seimo ir Valdžios viešpatauja vienybė. Akyvaizdoje priešo — pavergėjo neliko partijų, yra tik viena galinga lygiatiesių piliečių minia. St. S. Lietuvos sekančiai prabilo: "Ginsimės nuo svetimos kariuomenės, musų dvarininkų vedamos, ginsimės, kol nei vieno ginkluoto lenko musų žemėj neliks."

Gi susitvėręs "Lietuvos Gynimo Komitetas," iš Seimo narių ir visuomenės veikėjų, vykindamas Steigiamojo Seimo Valią, pastatė savo tikslu nulaužti išdavikų dvarininkų sauvalę, paliuosuoti Vilnių ir kitas musų sodybas iš po Pilsudskio letenos. "Visi už ginklo! Stokite kariuomenėn savanoriais, stokite į šaulių burius! Tenelieka namie nei vieno jaunuolio ramiai sėdinčio. Amžina gėda tam, kas slapstytusi!—Musų žemės ir laisvės gynėjams reik maisto, drabužių, ginklų. Ukininkai, pilkite pillavą į Valdžios aruodus kariaujantiems. Moters, siųskitė savo sunams—broliams pirštinių kojenų, kailinių. Piliečiai numaukite nuo savęs brangenybes, aukso žiedus ir atiduokite savo kraštui ginti Lenkų dvarininkų galybei turi buti galas," taip sako "Lietuvos Gynimo Komitetas."

Tas pats Komitetas kreipiasi ir į Jumis, Amerikos lietuviai: **"Pirkite Leituvos bonus, dėkite šautuvams bent po 10 dolarių."**

Amerikiečiai! Visa Lietuva žiuri į Jumis! Ne ką pasakysite, bet ką padarysite—Ji laukia. **Didelės ir greitos pagelbos Tėvynė laukia iš Jusų.** Pavojus baisus. Dvarininkas Pilsudskis, gindamas savo ir kitų dvarus, jau turi gatavą savo rankose baudžiavos kilpą ir tykō mums užverti Čia negali buti klausimo — ar atsilaikysim? Atsilaikysim, broliai ir sesutės! Ne tik atsilaikysim, bet ir iš Vilniaus išvysim lenkus Tik nei valandos negaišdami skubėkite Lietuvą gelbėti Kruvinos kovos, kurios eina dabar tarpe Kauno ir Vilniaus, nėra vien kova besiginančių "lietuvių" su užpuolikais "lenkais," bet drauge yra kova Lietuvos valstiečių su lenkų dvarininkais - ponais. Musų kariuomenė ir šauliai galvas guldo. Padėkite jiems! Lenkai kariauja skolintais ginklais. O mes lietuviai apginkluokime savo kareivius ir šaulius iš savo neturtingų kišenių. Ir musų ginklo neįstengs sulaužyti dešimts Želigowskių!

Lietuvos Misija iš savo pusės kviečia visą Amerikos Lietuvių visuomenę atlikti tą šventą darbą sutartinai tvarkingai ir rupestingai. Tas darbas jau prasidėjo: užsirašoma tukstančiais bonų, aukaujama šimtais tukstančių auksinų. Lietuvos gelbėjimo darbas turi buti visuotinas. Vienas kitam turime prigelbėti.

Todel: 1) Visa organizuota visuomenė, Susivienijimai, Sąjungos, Draugijos kokio pobudžio nebutų — religinio, partijinio, politinio, profesinio, savišelpinio ir tt., imkime į savo rankas Lietuvos gynimo reikalą, eidami talkon "Lietuvos Gynimo Komitetui." Darykite posėdžius, susirinkimus, mass-mitingus, nepralenkdami nei vieno asmens, nepraleisdami nei vienos progos aukomis paremti sunkiai kovojančią Tėvynę už laisvę, gerovę ir Neprigulmybę. Lietuvos Laisvės paskolos stotis bukite pirmųjų tarpe.

2) Visas surinktas aukas sulig šios dienos obalsiu: "Paliuosavimui Lietuvos nuo lenkų ir dvarponių," "Atvadavimas Vilniaus," "Lietuvos Kariuomenei," "Gelžies Vilkams," "Šauliams," "laisvė ar mirtis," "mirsim, bet nepasiduosim" ir tt. — turėtų but skiriamos "Lietuvos Gynimo Komitetui," kurs panaudos jas ten, kur reikia, kur dega.

3) Del greitesnio persiuntimo į Lietuvą, visas surinktas aukas kolionijose, geistina koncentruoti Lietuvos Misijos ofise: 257 West 71-st St., N. Y. City. Prisiųstos Lietuvos Misijon aukos bus kvituojamos, garsinamos laikraščiuose ir kablegranuojaoms "Lietuvos Gynimo Komitetui," Kaune.

Jeigu del kokių nors priežasčių draugijos ar atskiri aukautojai siųstų savo aukas ne per Lietuvos Misiją, bet betarpiai į Lietuvą, "Gynimo Komitetui," arba ir kitais vardais: "Valstybės Prezidentui," "Karo Apsaugos Ministeriui," "Lietuvos Raudonajam Kryžiui" ir tt. tai šiuomi yra prašoma pranešti apie tai Lietuvos Misijai: kam pasiųsta, kokia suma (auksinais) ir kuomet pasiųsta auka, idant butų galima suvesti visos teikiamos pagelbos bendrą skaitlinę.

4) Rinkimas aukų Lietuvos Apgynimui nuo lenkų ir bonų turi eiti prie visų progų drauge su Lietuvos Laisvės Paskolos bonų pardavinėjimu. Geistina aukauti grynais pinigais, — bet lygiai kaipo auką priminti Amerikos ir Lietuvos bonai.

5) Del pasekmingesnio sukėlimo finansinės pagelbos lietuvai, patariama suruošti "Lietuvos Gynimo Dieną" kiekvienoje lietuvių gyvenamoje kolionijoje. **Rinkimas aukų Lietuvos gynimo reikalams, eidamas drauge su Laisvės bonų pirkimu teneužsibaigia ankščiau, kai nei vieno ginkluoto lenko Lietuvoje neliks.**

"Tokiam reikalui 10, 50 ir 100 dolarių — ne pinigai! Gyvi busim, šimtus uždirbsim, bet Lietuvos pavergti neduosim," — toks privalo buti atsakymas Amerikos lietuvių Lietuvai. Toks, bet nekitoks, jis ir bus! **Šalin iš kelio ponai lenkai, — Amerikos lietuviai eina.**

Lietuvos Misijos nariai:
Jonas Vileišis,
Majoras P. Žadeikis,
Kun. J. Žilius.

L. G. D.

Gerbiamieji skyr. L.G.D. mano maldavimus, kviečimus talkon ir šauksmus per visus šiuos metus atsakė tylėjimu! Gal išgirsit žodžius D-ro Kazio Griniaus, pirmininko Lietuvos ministerių, kuris šiaip rašo: "Eina dabar Mindaugio laikai, pragyvename sunkias dienas, ypač Amerikos parama dabar daugiau negu kada nors mums reikalinga. Padėkite!
(Pasirašo) **Dr. K. Grinius."**

Na, gerbiamieji skyriai L.G.D., ar ir ant jo žodžių tylėjimu atsakysite?!

Dr. A. L. Graičunas,
Cent. Sekr.

Londonas. — Gautomis žiniomis, 15,000 lenkų kareivių, vadovaujamų gen. Balachowicz, atsiskyrė nuo lenkų armijos ir užėmė Minską, Baltgudijos sostinę.

PO MEDŽIU.

Gerbiamieji broliai ir seserys:—

Tėvynė musų pavojuje ir tas spaudžia kiekvieno širdį kuris tik paeinam iš tos mielos šalelės, kurioje gimėme ir augome, kur gimė musų tėvai ir motinos ir visos musų gentkartės.

Šiomis dienomis girdime, kad musų tėvynė yra didžiausiam varge ir šaukiasi musų pagelbos. Musų priderystė Lietuvos balsą sau į širdį imti ir visiems sukrusti prie darbo, kad jai pagelbėjus. Tegul nei vienam nebus sunkenybe savo motinai patarnauti ir ištiesų nėra sunku, jeigu mes tikrai ją mylėsime.

Keikvienas žmogus turi turėti kokį nors principą savo gyvenime, nes tik tada gyvenimas yra vertas gyvenimo, kada žmogus gyvena del principų. Pirmutinis gyvenime principas, tai yra meilė tėvynės, nes tėvynė nėra tai kokis sapnas, kuris išsiaiškina ar neišsiaiškins, kuris ką nors ženklina gyvenime, arba nieko. Tėvynė yra tikrenybė, kaip kad pastogė, kaip namas musų gyvenime. Taip šalis, kurioje mes gimėm ir augom yra svarbu, kad ji butų musų rankose, nes musų gyvenimas to reikalauja, kad mes ją turėtume. Tu[illegible]ami savo tėvynę, mes įgaunam gyvenime principą, delei kurio turime gyventi. Mums rupės, kad pagrąžinti savo šalį, nes tautiškumas neduos mums apsileisti ir buti žemiau kitų šalių; mes rupinsimės nepasilikti savo kulturoje ir civilizacijoje; dirbsime, krutėsime, mokinsimės, kad kuogeriausia pagražinti savo šalį savo apsiėjimu ir savo talentais. Žodžiu sakant, bus malonu dirbti, nes mes dirbsime savo šaliai, savo reikalams. Mes, budami atsakomybėje už savo darbus, rupinsimės, kad tie darbai butų gražus, nes musų gyvenimo principas parodys mums kiekvieną klaidą musų gyvenime ir paskatins mus geriau pasirupinti.

Tauta, kuri nustojus savo teisių, išdrąskyta, be organizacijos, negali parodyti, ką ji gali savo gyvenime, yra neatsakominga, kaip nelaisvis neatsako už kalėjimo blogą užlaikymą. Tas yra tiesa ir kiekvienas tą tiesą gali pats savom akim pamatyti. Pamatęs gi Lietuvą, buvusią per amžius nelaisvėje svetimų tautų, ir supratęs senoviškus netobulumus, trukumus turi stengtis tas klaidas atitaisyti, kurios atskiria mus, kaip diena nuo nakties, nuo tų tautų, kurios gyveno, turėdamos savo valdžią ir dirbo savo tėvynei.

Taigi pirmas reikalas musų, atgaivinti musų šalį ir palaikyti jos laisvę nuo prażuties. Tik pasiekę savo mierį ir pajutę laisvę šalyje, mes galėsim pagal principą gyventi. Tada musų gyvenimas pasirodys vertas gyvenimo.

Pavojus musų tėvynės dabar nemažas, bet daug mažesnis negu anuose laikuose, kada buvome Rusijos verguvėje, per amžius užmarinti tautystės dvasioje. Tada mes stovėjome didesniam pavojuje. Dabar tik pusė to pavojaus, nes balsą musų vargų išgirdo visas pasaulis ir pakol tas balsas nenutils, pasaulis jausis neramybėje. Tik nepamirškime, mieli broliai ir seserys, suvienyti musų balsą ir spėkas išvieno.

Sužadinkime kiekvienas š mus savo brolį ir serį, sujudinkime visus prie bendro darbo savo tėvynei, pagelbėkime jiems atsistoti ant tikro kelio į kovą, eikime visi prie išlaimėjimo savo teisių. Jeigu mes iškovosime savo laisvę budami tarpe dviejų slaviškų šeimynų, kurios rodo mums rojų deguose ir drebančiais nagais nori išplėšti mums širdį ir gyvybę, atminkite, kad mes iškovosime amžiną garbę, tą garbę, už kurią milionai žmonių pražutų, kad įgauti sau laisvę. Mes galim iškovoti sau laisvę tik delto, kad musų priešai tarpe savęs kovoja ir apimti svaiguio. Todel mums dabar yra tokia proga, kurios gal niekad mes daugiau jau negausime. Taigi, mieli broliai ir sesers, dabar iš tos progos nes naudokimės ir dirbkime del Lietuvos išliuosavimo.

Musų darbas susideda iš įvairių šakų, su kuriom galime tėvynei milžinišką galybę subudavoti, kiekvienas iš mus veikdami nuoširdžiai.

Lietuvos jaunuoliai pašaukti į kariuomenę ginti savo šalį. Pamirškite dabar savo kasdieninius vargus, nes pasaulis žino, kad niekas tiek nevargsta, kaip jūs, mieli broliai, pašvęsdami save už laisvę Lietuvos. Atminkite narsius savo prabočius, kurie liejo kraują už tėvynę, kad jų ateinančios gentkartės galėtų gyventi. Jūs, mieli broliai, dabar esate tų narsių lietuvių vietoje ir nei ant colio neduokite savo vardą paniekinti, saugokite tėvynę, kaip patį save. Mirkite drąsiai už savo tėvynės laisvę, nes gyvenimas nevertas per amžius buti nelaisvėje. Ukininkai, varguoliai, darbininkai ir visa Lietuvos liaudis, eikite iš vieno apgynime savo tėvynės, nemėginkite dabar sukrauti pinigus skriausdami vienas kitą, bet kiekvienas noriai dirbkite be murmėjimo, kol nusiblaivys jusų padangės, kol neprašvis jusų saulėta dienelė, pilna laisvės jusų tėvynėje, tarpe gražiau sių girių ir upelių Lietuvos. Iki tol jus dirbkite ir šelpkite savo valdžią, savo kariuomenę, atminkite, kad jųs dabar negyvenate, bet su mirčia kovojate. Dabar nelaikas kelti protestų, nei skandalų, tik iš širdies vargti, kad greičiau išvargus tą vargą, per kurį užgims laisvė.

Šitame laike nelaikas niekinti nei vieno piliečio, kuris dirba Lituvos labui, tik reikia rupintis paskatinti, kad kožnas savo darbą kuogeriausia atliktų. Tegul nei vienas neina priešais savo išrinktą valdžią. Kaipo piliečiai, visi rupinkities, kad nesukrautumėte per daug vargo ant vieno savo brolio, bet vargą dalinkitės visi lygiai. Nepamirškite nei vieno, kurį vargų naštą prie žemės slėgia, visi pagelbėkite jam atsikelti, tegul gyvuoja pas jumis nepriverstinumas—komunizmas, bet komunizmas iš meilės artymo, iš priderystės piliečio. Tegul visi dirba, kaipo skruzdės, nešdami šapus ir visas jusų trusas pavirsta apgynimui jusų brangiausio daik to, tai yra laisvos Lietuvos.

Neniekinkite nei vieno Lietuvos piliečio, kuris gimęs ir augęs Lietuvoje, kuris pikto Lietuvai nelinki, nelaikykite tokių bereikalin gai kalėjimuose, tegul niekas nešaukia atkeršijimo priešais musų tautą, tegul niekas nekaltai nekenčia, nes mes žinome brangenybę laisvės, todel turime ją gerbti. Saugokimės neteisingų apsiskundimų ir niekinimų, pasišaipymų iš kitataučių, o kovokime už savo šventą principą teisingai, kaip didvyriai. Taip kovodami tikrai iškovosime savo laisvę.

Mes, amerikiečiai, rupinamės kiek galėdami kovoti kartu su jumis, renkam aukas, dedam centus perkalbam ir malšinam musų išgamas, kurie tarnauja priešams skleisdami priešingumą.

Lietuvos pabudinimui darome protestus ir reikalaujame, kad Lietuva liktų laisva, kad turėtų savo valdžią, kad darytų savo tiesas, kad gyventų pagal diduomenės norą ir dirbsime su noru ir pasišventimu.

Daug musų brolių dar nepirko Lietuvos paskolos bonų, bet tikimės, kad kiekvienas Lietuvis neliks paskolos savo tėvynei nedavęs. Dabar prasidėjus pardavinėjimui, kiekvienas nupirks boną ir prisidės prie dirbančių tėvynės labui.

LIETUVIAI AMERIKOJ

LAWRENCE, MASS.

Žiaurių lenkų užimtas Vilnius, Lietuvos sostinė, nei kiek nenupuldė dvasioje lietuvių, bet dar atgaivino musų užsnudusius lietuvius, sukėlė jų jausmus. Lyg iš miego jie pakilo, prasiblaivė ir klausia patįs savęs, kas aš esu ar lenkas, ar rusas, ar amerikonas? Antras šauksmas — lietuvis be Lietuvos bono, tai dvarininkų ir Pilsudskio bernas!

Vilniaus užėmimas surišo mus lietuvius amerikiečius į meilės vienybę, be skirtumo tikėjimo ir partijų; tarp senų ir jaunų kilą šauksmas: Šalin lenkai iš Vilniaus ir visos Lietuvos žemės! Dabar geriat musų kraują, gi vėliaus gersit musų nuodus!

Musų miestelio lietuviai per keletą jau metų snuduriavo, nebuvo galima jų nei jokiu budu prikviest į visuomeniška darbą. Randasi pas mus įvairių kuopų, draugijų, taipgi turim dvi parapijas — Rymo katalikų ir tautišką. Bet šiuom laiku viskas atidėta į šalį, visi išvien jau antra savaitė darome susirinkimus, renkame aukas ir siunčiam tiesiai Lietuvos Misijai vardu g. J. Vileišio. Be to ant 31 dienos spalių rengiame didžiausį protestą priešais lenkus, užgrobusius Lietuvos žemių ir Vilnių. Protestas atsibus gražiam miesto viduryj sodne. Dalyvaus taipgi žydai, rusai, latviai ir tt.

Apie tai parašysiu vėliaus, kaip atsibus. Veikiam jau ne juokais ir ne žodžiais, bet darbais. Aukojam po $5.00, $10.00 ir $100.00, ir mes visi esam užtikrinti, kad Pilsudskis ir kiti lenkų dvarininkai musų šimtinėmis pasprings ir jie niekados nebenorės svajot apie Vilnių.

Be to, turiu vieną įdomų pranešimą iš vieno lietuvio, —tik jais tegul ir kitus Perkunas dievaitis taip atveda ant gero kelio, kaip šį lietuvį atvedė. Tur buti koki lenkų agentai įkalbėjo, kad turi nusipirkt lenkų boną, nes kitaip negalės parvažiuot į Lenkiją, nes esą visa Lietuva užimta lenkų ir, matyt, to lietuvio nemiegota visą naktį, nes nespėjus atidaryt ofisą, kur galima nusipirkt Lietuvos boną, tuoj jis įeina ir klausia: "Ar galima pas jumis nusipirkti boną?" "Taip," atsako jam. "Išrašykit man ant $150.00." Išrašo ir paduoda su bonu ir guzikėlį. Jis sako, gražiai kalbėdamas lietuviškai: "Aš norėjau pirkt lenkišką boną."

Mes visi nusistebime... Lietuvis ir nori lenkiško bono, pamaniau aš sau vienas, —trenk perkune į tokį lietuvį. Bet J. S. jam padiškino, kad Lietuvos bonai yra daug brangesni už lenkų, tad per duris išėjo, bet po kiek laiko ir vėl sugrįžta ir reikalauja vėl lenkiško. Bet jam pasakyta, kad pinigai jau išsiųsti į centrą ir jei nori, gali ten rašyt.

Ar daug tokių Lietuvos pardavikų yra?

Čia vienas lietuvis nuėjo į dirbtuvę pasiprašyt darbo, kuri yra žydų kompanijos rankose. Bosas paklausė jo, kokios esi tautos? Lietuvis jam atsakydamas klausia, kam tai reikalinga. Ir jam paaiškina,— jei tamsta isi lenkas, tai tuojaus, kiek gali, nešinkis iš musų dirbtuvės. Bet aš, sako, pasiaiškinau, kad esu lietuvis, jis ėmė su manim gražiai kalbėti ir klausinėt, kokio krašto ir vėliaus liepė ateiti į darbą.

J. Žukauskas.

NEW BRITAIN, CONN.

Šitas miestelis susideda iš įvairių tautų, kur ir lietuvių priskaitoma apie keturis tukstančius. Jie išsidalinę po įvairias draugijas, kaip tai: pašelpines, susivienijimus ir kuopas. Žodžiu sakant, nerasi nei vieno leituvio kuris nepriguletų prie kokios nors draugijos.

Seniausiomis čia yra tai pašelpinės draugijos, kurios rupinas tik savais reikalais, surengdamos į metus po vieną kitą pasilinksminimo vakarą, ir sergantiems išmoka pašelpą. Pastaraisiais laikais yra pirkusios ir po lietuviška boną.

Toliaus yra čionais ir Lietuvių nepriklausomybės šalininkų 6-tas burys. Minėtas burys, kiek man teko girdėti, rupinas vien tik Lietuvos reikalais ir jos kareiviais. Rengia balius, teatrus, prakalbas, renka aukas ir siunčia Lietuvon, kad tik išgavus savo gimtinei Lietuvai nepriklausomybę ir laisvę.

Čion yra susitvėrus ir L. D. draugija "Vilija," kuri mokinas dainuoti, teatrus lošti ir tt.

Pagaliaus yra L. D. D. "Varpo" choras, kur daugiausia priguli jaunimas, kurie pasivadinę sportais. Minėtas "Varpas" skamba jau per porą metų. Išsykio jis skambėjo neblogiausiai, bet juo tolyn, juo musų varpiečiai pradėjo skambėti blogyn. Pastarais laikais sumanė pakeisti vardą, butent į "kazirninkų draugiją," kur suėina ir kaziruoja iš pinigų. Šitaip elgtis, tai prasčiausias darbas, kuris žemina tautos ir jų pačių vardą. Tas viskas paeina nuo pirmininko šios draugys tės, kuris užlaiko užeigą (smuklę), duoda susirinkusiems kaziruoti iš pinigų ir dar pats, budamas pirmininku, traukia "twenty one." Prastai!

Patartina varpiečiams grįžti į senas vėžias ir dirbti dailės srityje.

Tautininkas.

AMSTERDAM, N. Y.

Už laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

10 d. spalių L.L.P.S. Komitetas turėjo susirinkimą apsvarstymui, kaip teikti tėvynei pagelbą. Susirinko apie dvidešimts ypatų, kurios sudėjo aukų Lietuvos šauliams su virš 50 dol. ir nutarė eiti per stubas ir rinkti aukas šauliams. Taip pasidarbavus per porą vakarų, liko surinkta virš $600.

Renkant aukas, turiu pastebėt, kaikurie žmonės jau laukė kolektorių ateinant su $15.00, nes girdėjo gerb. klebono pagarsinimą nedėlioj. Bet gi su širdies skausmu turiu pasakyti, kad atsirado ir tokių žmonių, kurie nenori aukoti ir šelpti Lietuvos. Pavyzdžiui, užeina kolektorius į pasiturinčio lietuvio stubą ir prašo aukos taip prakilniam tikslui, bet kol išprašo nors 50c., tai turi tiek kalbėti, kad net liežuvis bekalbant pavargsta. Bet pas kaikuriuos nei tiek negalima laimėti, nes jie visuomet atsisako, surasdami daug priežasčių, o jei kuris iš jų kada nors aukavo 25c., tai sako, kad jis labai daug aukavo ir jau jam nusibodo aukauti ir nežino kada bus galas tam aukų rinkimui. Tačiaus gerai dar, kad tokių šykštuolių ir reikalo nesuprantančių nedaug pas mus randasi.

Ištikrųjų skauda tiems žmonėms širdį, kurie net ir nedirba, bet su tikru atjautimu ir noru aukauja, nes jie supranta, kad nėra prakilnesnio dabar mums, lietuviams dalyko, kaip gelbėjimas savo tėvynės. Tokių žmonių yra jautrios širdis, jie myli savo tėvynę ir savo artymą.

Pas mus tarp lietuvių biznierių yra gana gerų tėvynainių, kuriuos privalom remti, bet yra ir išgamų, kurie iš lietuvių yra praturtėję, o Lietuvai esant sunkiame padėjime spiaudo ant jos. Visuomenė turėtų už tai jiems tinkamai atsilygint— nieko bendra su jais neturėti.

22 d. spalių turėjome prakalbas. Gerb. V. K. Račkauskas pirmoj tėmoj kalbėjo apie Lietuvos ekonominę padėtį bei Nemuno Bendrovę, prie kurios pertraukoje prisirašė keletas šėrininkų, o kiti pasižadėjo prisirašyti. Taipgi buvo pardavinėjama knyga "Lietuvos Kariuomenė." Antru atvėju kalbėjo apie Lietuvos politiškąjį padėjimą ir buvo renkamos aukos šauliams. Surinkta $73.55, kuriuos L. L. P. komitetas priėmė ir persiųs kur reikia. Gerb. kalbėtojas taipgi aiškino apie Lietuvos Piliečių Sąjungą, ragindamas visus lietuvius prie jos prigulėti. Publika išrodė patenkinta kalbėtoju, nes prakalbos tėsėsi beveik iki 12 val. naktį ir didžiuma žmonių neišsiskirstė, bet iki galo atidžiai klausėsi.

Nemuno naris.

ANGLŲ KARO LAIVAI DANZIGE.

Danzigas. — Pereitą savaitę į Danzigo prieplauką atplaukė anglų karo laivų eskadronas, kurį sudaro trys skraiduoliai ir keletas torpedinių laivelių.

STATEMENT of the ownership, STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912.

Of Amerikos Lietuvis published weekly at Worcester, Mass., Oct. 1, 1920, State of Massachusetts, County of Worcester,

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Michael Paltanavičia, who, having been duly sworn according to law deposes and says that he is the Publisher etc. of the Amerikos Lietuvis and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper the circulation), etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443 Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and adresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher Michael Paltanavičia, Worcester, Mass., Editor Julius Baniulis, Worcester, Mass., Managing Editor Michael Paltanavičia, Worcester, Mass. Business Manager Michael Paltanavičia, Worcester, Mass.

2. That the owners are: Michael Paltanavičia, Worcester, Mass.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statments embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is (This information is required from daily publications only).

Michael Paltanavičia

Sworn to and subscribed before me this 1-st day of October, 1920.

James F. Healy,
(Notary Public)

(SEAL)

Commission expires Feb. 11, 1922.

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKA KALBA.

Turėdamas kišenini žodynėlį, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį būdą, be kito pagelbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyt. Kaina tik 60c. Galima gauti pas

M. PALTANAVIČIA
15 Millbury St. Worcester, Mass.

Apie Ivairius Daiktus

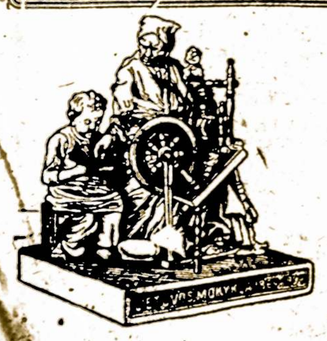

—Mama, man labai įdomus tavo pasakojimai apie Romos valdytojus.

—Vaikeli ilgai neužimsakoti apie Romos garsius valdonus.

Po trumpam rėdymui Nervos likosi valdonu jo augintinis vardu Trajan, kurį perstatė sostui kareivija. Trajan buvo vienas iš garbių rėdytojų, užvis labiau mylėjo tiesą ir vedė gražiai ukį. Jis taipgi buvo garsus armijos vadovas. Dėlei jo atminties didelis paminklas tapo pastatytas Romoje ir visi jo nuopelnai užrašyti ant jo. Trajan'o laiku Roma išaugo į tokią milžinišką viešpatystę, kad visur turėjo didžiausio pasisekimo.

Todel daug darbo tapo pašvęsta padaryti Romos imperijos rubežius, susitaikyti dar su likusiomis viešpatystėmis. Po Trajonui paėmė šalį valdyti Hadrianas, kuris apkeliavo visą imperiją, peržiurėjo, kaip žmonės valdosi, pribuvo į Britaniją ir pravedė sieną tarpe Anglijos ir Škotijos, kurią ir šiandien galima dar matyti ir yra vadinama Hadriano siena. Prieš senatvę jis susirgo kokia tai liga, kuri jį suerzino ir nuo to daug žmonių nukentėjo, nes jo budas virto tironišku.

Markus Aurelius gana gerai Romą valdė. Jo valdymas buvo pašvęstas abelnai Romos piliečių gerovei. Jis kietai apsiėjo su krikščionimis, kurie tąsyk platinosi. Nesuprasdamas jų tikėjimo manė, kad tai gali buti bloga propaganda šaliai, todel mėgino krikščionybei kelią užbėgti. Bet nors jis nebuvo krikščioniu, jis parašė knygą "Meditacijų," kurią ir šiandien žmonės perka, nes knyga yra pilna gerų pamokinimų ir patarimų. Didesnė dalis tos knygos buvo parašyta laikuose, kada Markus Aurelius stovėjo kareivių vadovystėje ir karės laiku budamas pustynėse. Jam numirus visi jo gailėjosi, bet ir jis padarė klaidą nors prieš savo mirtį paskirdamas savo sunų Korumodus į savo vietą, kuris pasirodė ant tiek blogas, ant kiek jo tėvas buvo geras.

Per ateinantį šimtmetį buvo daugybė Romos valdonų, bet delto, kad nesirado gerų, o prasti ilgai nepabuvo, — nekuriems poros savaičių užteko. Kiti po kelis mėnesis kraštą valdę tapo prašalinti. Tik apie trįs išbuvo valdonais po dešimts metų.

Gale šimtmečio vienas kareivis, vardu Diocles, pasekmingai padarė save Romos imperatorium ir permainė savo vardą į Deocletian. Jo laikuose žmonės jautėsi pražudę savo respublikonišką valdymą. Jis yra žymus tuom, kad jis buvo paskutinis imperatorius, kuris mėgino išnaikinti krikščionybę. Krikščionybė jau buvo išsiplatinus gana plačiai ir persvėrė žmonių nuomones. Nors Deoclatian labiau kankino krikščionis už pirma buvusius valdonus, bet jau neįstengė jų išnaikinti. Jam bevaldant kilo kiti paveržti iš jo sostą ir laimėtojum buvo Konstantinas Didysis. Karė, kurioje Konstantinas laimėjo, buvo ties tiltu Milvian. Ties tuom tiltu ne tik Konstantinas laimėjo, bet su juom kartu laimėjo ir krikščionybė, nes Konstantinas, laimėjęs karę, pasiėmė sau kryžių už emblemą ir visa Roma nustojo priešingumo. Vėliau Konstantinas įkurė miestą Bizantijos ir padarė vyriausia sostapile Romos valstybės, duodamas vardą Konstantinopolis. Bizantinė viešpatystė per nekurį laiką buvo Romos valdoma. Neilgai trukus vienok Bizantinė viešpatystė atsiskyrė nuo Romos, valdžia virto daugiau bažnytinė: šalis pradėjo pulti ir nykti, kol ant galo tik jos pamatai ir vardas teliko.

Tokią tai istorija garsių Romos žmonių. Kad jie buvo sumanus, tai liudija trobėsių griuvėsiai. Deocetiano palocius, stovintis ant krašto Dalmatijos, yra kelis kartus didesnis už visą kaimą Špalato, šalymais stovinti šitame dvidešimtame amžiuje. Kad jie buvo narsus, tai liudija Europa, Afrika ir Azija, kur valdžios pėdrakai yra likę. Priežastis jų pražuties, — apsileidimas pilietystėje ir noras pirmybės valdyme įuos pražudė ir išnaikino. Kas buvo senovėje Romos viešpatystėje, tas yra ir šiandien mažose ir didelėse viešpatystėse, kur valdininkai užmiršta šalies gerovę, žmonių reikalus ir patįs pražųsta.

Tiek apie Romos grabingus ir blogus valdytojus.

Toliaus tęsime savo kalbą apie žmogų, kuris pirmas išrado gelžkelius.

Senovės laikuose kelionė buvo gana sunki. Jeigu žmogus turėjo keliauti 10 mylių, tai jis didelį prisirengimą darė ir su visais namiškiais atsisveikino.

Pirmas gelžkelis, kuris galima buvo pavadinti gelžkelių, liko užbaigtas 27 d. rugsėjo, 1825 m. Iki tam laikui žmonija atliko savo keliones, tokiu paprastu budu, kokiu jie atliko per tukstančius metų. Turėjo joti raiti, arba važiuoti paprastuose vežimuose, arba pėsti eiti. Turėdami didesnes keliones atlikti, palikdavo užrašus gatavai, nes nežinojo ar sugrįžš ar ne. Kada važiuodavo vežime dešimti mylių į valandą, tai jie jautėsi, taip lekte lėkia. Šioje gadynėje trukiai eina po 60 ir 70 mylių į valandą ir dar žmonių neužganėdina savo greitumu.

Pirmas žmogus, kuris išrado indžiną ir gelžkelį, buvo tai Jurgis Stephensonas ir paėjo iš vargšų tėvų. Jis gimė birželio 9 dieną, 1781 m., mažam kaimelyje, netoli New Castle on Tyne, Anglijoje. Apart jo šeimynoje buvo dar penki vaikučiai ir su jo tėvais sudarė aštuonis šeimynoje. Tėvas turėjo gana sunkiai dirbti kasyklose, kad uždirbti visiems duoną, todel kaipo vargingi žmonės gyveno jie visi viename kambaryje, kuriame buvo virtuvė, miegamasis kambaris, mokykla ir viskas. Vargšų žmonių vaikai nebuvo priversti lankyti mokyklą, todel ir Jurgis Stephensonas jos namatė savo jaunose dienose. Pirmiausia jis savo duoną pradėjo pelnyti kaipo piemenukas, vėliau kaipo arklių prižiurėtojas kasyklų tvartuose. Jurgis Stephensonas pradėjo vartoti savo protą mažas budamas. Jis darė iš molio modelius indžino, kuris traukė anglis iš kasyklių, o vėliaus jis tiek apsipažino su inžinu, kad jam ir darbą davė. Stephensonui darbas prie inžino labai patiko ir juo toliau, tuo daugiau jis norėjo apie jį dasižinoti. Jam rupėjo dažinoti, kaip ugnis vandenį į garą paverčia ir priverčia indžiną suktis. Jis žinojo, kad knygoje yra tas aprašymas, bet jam gaila buvo, kad jis knygos nemokėjo pasiskaityti, užtai jis pradėjo sau išmetinėti. Stephensonui atėjus ant svieto jau garo inžinas buvo. Jį išmislino kiti žmonės, vienas po kitam pagerindami. Todel jis žinojo kad visas sekretas indžino buvo knygoje užrašyta, bet reikia mokėti pasiskaityti.

Tamošius Newcomens, kalvis iš Darmouth, gimęs 1663 metuose, sumanė geriausią garinį indžiną, kuris jau buvo vartojamas papumpuoti vandenį iš kasyklų. 1763 metais Newcamens'o indžiną betaisydamas jaunas vyras vardu Watt permatė, kad tas indžinas labai daug garo bereikalo praleidžia, todel jis išmislino daug geresnį indžiną ir sutaisęs pabriką su savo draugu mieste Birmingham pradėjo naujo budo indžinus daryti. Watt buvo tikras indžinų specialistas. Stephensonas gi nei skaityti nei rašyti nemokėjo.

William Murdok pirmas atrado, kaip padaryti gazą iš anglių ir pirmas padarė mažą indžiną, kuris judinosi ant ratų.

Trevenchik, gimęs Cornwall 1771 m., padarė didesnį indžiną, kuris paėjo keliu 1800 metais. Vieną kartą Trevenčikas išsileido pasivažinėti nakties laike. Jis atvažiavo prie kaimo vartų, kuriuos atkelia senelis ir ima muitą, bet kada Trevenčikas pribuvo su savo gariniu vežimu, senelis nusigando, manydamas, jog du velniai važinėja, atkėlė vartus ir prašė, kad kuogreičiausia savais keliais nuvažiuotų. Trevenčiko garinis vežimas buvo pirmas, kuris paėjo keliu.

Stephensonas pradėjo daryti garinį indžiną, bet negalėdamas paskaityti, jis pradėjo kartu į mokyklą vaikščioti ir nuo A, B, C, mokintis savo lekcijas. Netrukus Jurgis išmoko skaityti, rašyti ir rokuoti, dabar jis mąstė apie indžiną arba skaitė knygą, kaip kiti žmonės indžinus sumanė. Atliekamu laiku taisė savo drapanas lopydamas jas, kad ilgiau galėtų dėvėti ir surinkti kiek pinigų, nes merginą buvo pamylėjęs, kuri prižadėjo už jo eiti; kaip tik turės užtektinai pinigų nusipirkti stubelę. Jurgis apsivedė ir susilaukė kudikio. Netrukus jo žmona mirė, iš rupesčio jis iškeliavo į apielinkę Montrose, Škotijoje, kur budamas surinko šimtą keturiosdešimtis dolarių, sugrįžo atgal ir netikėtai atrado savo tėvą apakusį. Dabar jam reikėjo visą šeimyną prižiurėti,—tėvą, motiną ir savo mažą kudikį. Žmogus įpuolė į vargą, kuris kiek vėliau davė pasauliui lokomotyvą.

Stephensonas neverkė, žiurėdamas ant vargo, bet mėgino gauti geresnį darbą, kad užlaikyti savo šeimyną. Kasykloje Killingworth, kur jis dirbo, buvo indžinas, kuris vandenį pumpavo iš kasyklų, bet jis taip prastai dirbo, kad per visą metą neištraukė vandens. Stephensonas prašė, kad jam duotų indžiną pataisyti, bet savininkai tik juokėsi, nes nemanė, kad Stephensonas pataisytų, kada patyrę meistrai nieko negalėjo padaryti. Bet ant galo sutiko jam duoti. Jis išardė indžiną, dadėjo nekurias dalis, sutvėrė atgal ir paleido,— indžinas taip gerai dirbo, kad į porą dienų visą vandenį išpumpavo. Darbdaviai matydami jo gabumą, pavedė jam visą mašineriją kasyklose prižiurėti.

Albatrau psapročiai.

Maž-daug pačiame vidūje Ramaus vandenyno (Pacific Ocean), atstume 800 mylių ir biski į šiaurę nuo Honolulu, arba į vakarus nuo San Francisco, yra nedidelė salukė, kuri vadinasi Laysan, turinti savyje 4 keturkampes mylias žemės. Jos vienatiniais gyvenotjais yra nesuskaitomi milionai paukščių, iš kurių yra daugiausia paukščių, vadinamų albatrasai turinti savo ypatingus papročius.

Albatrasai panašus į namines antis, tik biski didesni. Albatrasai turi papročių atlankyti savo kaimynus (tos pačios rųšies). Atlankomasis eina pasitikti svečią ir tam arti priėjus, ženklan pasisveikinimo, išskėčia savo sparnus. Paskui eina kitos ceremonijos. Namiškis, ar kitaip sakant, namų šeimyninkas, pakiša savo snapą po svečio sparnu. Paskui abudu palenkia galvas ir žemyn nuleidžia uodegas. Toliaus svečias išskėtęs sparnus, rėžia šokį aplink šeimyninką, o šis linksmai kvasi. Galiaus eina dar vienas šokis, biskis kvaksėjimo ir svečias su pasiganėdinimų eina šalin, pas kitą savo kaimyną, kur vėl prasideda tos pačios atsilankymo ceremonijos. Ką tas viskas pas šituos paukščius reiškia, jis negalima suprasti.

Doros Sargas

(Vaizdelis iš Baudžiavos Laikų)

Drama Trijuose Aktuose

Parašė

V. NAGORNOSKI

—o—

AKTAS I.

Abromo viešbučio sėklyčioje; šalymais langai, prie langų stalai ir kedės.

SCENA I.

Lindskienė, Abromas ir Katriutė.

LINDSKIENĖ.

(Sėdėdama prie stalo.)

Su vienu pirkliu pradėti derybas
Man butų skriauda.

ABROMAS.

Kad but galima,
Bučiau jų dešimts poniai sujieškojęs.
Bet sunkus laikai, pinigų nėra.
Pasilenkdamas ir rankas trindamas.)

KATRIUTĖ.

(Artindamosi prie stalo iš gilumos scenos.)

Pasigailėki, ponia geradėja,
Nestumki mane nuo savęs šalin.
Aš dirbsiu horiai ir dieną ir naktį
By tik prie tavęs, by tik nepatekt
Tam žiauriam ponui, kurio akys žėri
Paniekinimu, neapykanta
Prastiems žmonelėms.

LINDSKIENĖ.

Bet mano Katriutė,
Ar tu apsvarstei ko manęs prašai?

KATRIUTĖ.

Ar aš apsvarsčiau?.. Aš svarstyt nemoku,
Aš tik įspėju. Aš tik atjaučiu,
Kad man Vilkėnuos bus kartus gyvenims,
Todel maldauju neparduok mane.

LINDSKIENĖ.

Kvailos svajonės. Juk Vilkėnų ponas
Yr doras žmogus ir baudžiauninkams
Labai malonus. Bet kam-gi man aiškint?
Poniai prieš vergę nereik teisinties.
Šitaip aš noriu; tokia mano valia.
Abrome teikis Vilkovskui pranešt,
Kad aš jo laukiu čionais pamatyti:

ABROMAS.

Tarnauti poniai už laimę skaitau.
Bet geradėja malonės daleisti,
Vieną mažytį patarimą duot.

LINDSKIENĖ.

Sakyk.

ABROMAS.

Tai šitas: kad veidas nuliudęs
Gal kokį šimtą auksinių kainuot.
(Žiurėdamas į verkiančią Katriutę.)

LINDSKIENĖ.

(Atsistodama, į Katriutę ruščiai.)

Supranti?

KATRIUTĖ.

Dieve.

ABROMAS.

Mergšė, buki linksma;
Pas jauną ponią bus labai gerai.
Žydelis žino. Atleisk geradėja.
(Išeina.)

KATRIUTĖ.

(Sėsdama, labai nuliudusiai.)

O! Dieve! Dieve neapleisk manęs.

LINDSKIENĖ.

(Priėjus prie Katriutės, smarkiai pakrato ją už peties.)

Klausyk tu, vergė, jei tasai liudnumas,
Kaip žydas sakė, numažins nors kiek
Čienią už tave, tad šimtą bizunų
Tau akamonas atskaitliuos kasdien,
Iki Abromas surąs kitą pirklį,
Kurs panorėtų tave nusipirkt,
(Vėl sugriebia Katriutę už peties ir smarkiai ją pastumia.)
Aš tariu gauti tiek, kiek esi verta,
Arba iki kaulų nuplaksiu pečius.

KATRIUTĖ.

(Klaupdama.)

Ponia! Ponyte, maloniai atleisk man,
Jeigu liudnumą negaliu paslėpt.
Bet man taip sunku, taip gaila, taip baisu
Net pamąstyti, kad reikės apleist
Motiną, brolius, seseris ir drauges.
Ir eit gyventi tarpe svetimų.

LINDSKIENĖ.

(Labai ruščiai.)

Gana dejuoti. Gana to klykimo.
Ir nedrįsk kenkti mano reikalams,
Nes akamonas turi sunkia ranką
Ir moka bausti tuos baudžiauninkus,
Kurie nekauso.

KATRIUTĖ.

(Lauždama rankas.)

O! Aš nelaiminga.

LINDSKIENĖ.

(Nori ją krėslu kirsti, bet išgirdus žingsnius, paliauja.)

Tylėk! Sakau tau!... Tylėk ir dabok,
Kad visoms jiegoms stengtumeis patikti
Ponui Vilkovskui,—kad šipsotumeis
Meiliai ir linksmai, kad jokio šešėlio
Nusiminimo nebutų matyt.

SCENA II.

Tie patys, Vilkovskis, Zigmontas ir Abromas.

VILKOVSKIS.

(Bučiuodamas Lindskienės ranką.)

Mano pagarba poniai geradėjai.
Už laimingiausią dieną paskaitau,
Kuomet daleista man buti draugijoj
Pirmos gražybės, taip kerėjančios...

LINDSKIENĖ.

(Šipsodamosi pertaria.)

Ištikro ponas dar vis nepaliauja
Pasinaudoti saldžiodžiavimu.

VILKOVSKIS.

A! kaip klaidingai yra paskaityta
Tikra teisybė.

LINDSKIENĖ.

Matau, negaliu
Jums prieštarauti. Ar ponia Elzbieta
Dar sveikatėle gera džiaugiasi?

VILKOVSKIS.

Ačiu širdingai. Mano pati sveika,
Tik labai liudna,—ponia taip retai
Namelius musų atlankai...

LINDSKIENĖ.

Atleiskit.
Aš taip nuvargus savo rupesčiais,
Kad nesurandu nei valandėlės
Pasiviešėti. Štai laiškas sunaus
Iš Prancuzijos. Namon nori grįžti
Neaptūrėjęs išauklėjimo,
Kurį jį Paryžiuj tiktai galim rasti,
Kurs mus nuvalo nuo vulgariškų
Apsiėjimų.... Suprask brangus pone,
Jis nerimauja manydamas, kad
Tas išauklėjimas perbrangiai lėšuoja
Ir todel nori jo išsižadėt.

VILKOVSKIS.

Rupestingumas ponaičio pagirtas,
Bet tuo jis gali mųs luomą nuskriaust,
Jei pasikakins vien tik pažvelgimu
Į didį svietą.

LINDSKIENĖ.

Ir aš taip manau.
Ir tiktai vieną progą šiandien randu,
Kaip jį nuo tokio žygio sulaikyt:
Idant nebutų musų luomai skriaudos,
Ponaitį reikia butinai sušelpt.

VILKOVSKIS.

Taip! Taip, jį reikia šelpt visoms jiegoms.
Sušelpti reikia.

LINDSKIENĖ.

Sušelpt pinigais.
Tik ant nelaimės mano iždas tuščias.
Didelės duoklės, o pelno mažai.
Todel nusprendžiau parduoti tą vergę.
Merga sveikiausia, darbšti ir gabi
Ne vien virykloj ar papraštam darbe,
Bet moka megsti ir išsiuvinėt
Puikiausius darbus, lyg kokia panaitė.
O prie ligonių geresnės nėra
Už ją tarnaitės. Ištikro mergaitės
Aukštesnės vertės negalima rast.
(Bus toliau)

—o—

JEI GALĖČIAU.

Jei galėčiau
Tai nulėkčiau
Į saulėtą savo šalį,
O tada nebile dalį
Gamtos grožės pamylėčiau.

O vėjalis,
Siubuonėlis,
Pasitikęs glamonėtų,
Pabučiuotų - pamylėtų
Ir greitai, greitai įspėtų:

Pasitikti,
Pasiguosti,
Per laukelį per barelį
Palydėtų į grintelę,
Motinėlę žilgalvėlę pamatyti...
Bet negaliu,
Dar negaliu,
Pas jumis nuvykti,
Tą šalelę pamatyti,
Kurią mylių taip labai.

(Iš "P. L. B.") —s Mikas.

Lietuvių Piliečių Sąjunga.
(LITHUANIAN CITIZENS ASSOCITION).

PRANEŠIMAS APIE SUSIORGANIZAVIMĄ.

1920 m. Spalių 8 dieną susitvērē Lietuvių Piliečių Sąjunga, kuri tur tikslu rupintis Amerikos lietuvių, kaipo Lietuvos piliečių, reikalais ir remti Lietuvos Valstybę. Prie Sąjungos privalo prigulēti visi Lietuvos piliečiai ir pilietēs, o taip-pat gali prigulēti ir Amerikos lietuviai, pastoję Amerikos piliečiais. Visi nariai moka metinį mokesnį po 3 dol. kasmet, o už 1920 metus vieną dolarį. Visos Lietuvių Piliečių Sąjungos įneigos sudaro vieną iždą, butent Valstybinį Amerikos Lietuvių Fondą, iš kurio du trečdaliu eina Lietuvos Valstybēs reikalams ir per Lietuvos Atstovybę Amerikoje atiduodąmos Lietuvos Valstybēs iždui. Iš likusios dalies Valstybinio Fondo įneigų iki 75% gali buti paliekama įvairiems vietos Lietuvių reikalams, kurie išleidžiami sulyg samatos Vyriausios Lietuvių Piliečių Sąjungos. Valdybos patvirtintos, o likusieji 25% tos sumos eis įvairiems Lietuvių Piliečių Sąjungos organizacijos reikalams. Lietuvių Piliečių Sąjungos biuras yra Lietuvos Atstovybēs Amerikoje žinioj ir laikinai yra sudaromas prie Lietuvos Misijos, New Yorke, kur pasilieka ir Vyriausios Lietuvių Piliečių Sąjungos Valdybos biuras. Tuo tarpu Valdybon tapo išrinkti šie penki asmens sulig balsų daugumo: J. O. Širvydas, adv. F. J. Bagočius, J. V. Liutkauskas, J. Bagdžiunas ir S. E. Vitaitis ir kandidatais V.A. Lazdynas, V. Ambrozevičius ir A. B. Strimaitis ir J. J. Gerdauskas. Visais Lietuvių Piliečių Sąjungos reikalais prašoma kreiptis šiuo adresu: Lithuanian Mission, 257 West 71-st St., New York, N. Y., butinai pažymējus ant konverto Lietuvių Piliečių Sąjungai.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ SĄJUNGOS STATUTAS.

1. Vardas ir vieta.

1. Lietuvių Piliečių Sąjunga yra visuomenēs organizacija, veikianti kontakte ir sutartinai su Lietuvos Respublikos Atstovybe Amerikoje.

2. Nuolatinē Sąjungos buvainē yra New Yorko mieste, arba kitame, sulig visuotinojo Sąjungos atstovų suvažiavimo nusprendimo.

II. Tikslai.

3. Liet. Pil. Sąjunga tur savo tikslu rupintis Amerikos lietuvių, kaipo Lietuvos piliečių, reikalais ir remti Lietuvos Valstybę.

III. Veikimas.

4. Lietuvių Piliečių Sąjunga: a) veda registraciją visų Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių, prigelbsti jiem suradime užuodario, šelpia darbo netekusius ar dirbti negalinčius delei svarbių priežasčių, palengvina visokiais budais, kuomet jie nori grįžti savo tēvynēn ir važiavusiems, priveizdi užsilikusių palikimų ar šiaip kokių išmokējimų Lietuvos piliečiams, ir apskritai visame kame pridaboja Lietuvos piliečių teisių ir tinkamo jų garbēs išlaikymo, b) rupinasi supažindinti atvykusius Amer. su šios šalies įstatymais, vietos kalba, pragyvenimo sąlygomis, darydama tuo tikslu paskaitas, pamokas, anglų ir lietuvių kalbos kursus ir tt., teikia savo piliečiams visokių žinių ir informacijų apie Amerioks ir Lietuvos Valstybių reikalus, parupindama jiem ar tai laikraščių ar šiaip raštų, ir c) atlieka visus kitus darbus, kuriuos L.P. Sąjunga randa reikalingais.

IV. Sąstatas.

5. L. P. Sąjungon priguli visi Lietuvos piliečiai ir pilietēs, turintieji nemažiau 17 metų, o taip-pat gali prigulēti ir Amerikos lietuviai, kurie jau yra pastoję Amerikos piliečiais. Kitų valstybių piliečiai ar pilietēs gali prigulēti prie L.P.S., jeigu atatinkamojo Sąjungos skyriaus jie bus priimti į jos narius.

V. Narių mokesnis.

6. Visi L.P. Sąjungos eiliniai nariai moka į Sąjungos iždą pamatinį Valstybinį mokesnį po tris dolarius į metus, pradedant su spalių pirma dieną, 1920 metų. Jeigu, kuris narys delei nesveikatos arba uždarbio stokos nepajēgtų šio mokesnio užsimokēti, tai Sąjungos skyrių valdybos tą mokesnį gali paskirstyti dalimis, arba atidēti trims mēnesiams, arba ir visai jį nuo to mokesnio vieniems metams paliuosuoti.

Pasarga. už 1920 metus mokama vienas dolaris.

Visi gyvenantieji dabar Amerikoje privalo tuos metinius mokesnius mokēti nuo laiko Lietuvių Piliečių Sąjungos įsisteigimo, neveizdint į tat, kokiais metais prie organizacijos nepristojų. Atvykstantieji naujai Amerikon moka šiuos mokesnius nuo tų metų, kuriais jie yra atvažiavę Amerikon.

7. Be šių eilinių narių L. P. Sąjungoje gali buti: a) garbēs nariai, kurie Sąjungos skyriaus visuotiname susirinkime bus tokiais, delei pasidarbavimo Lietuvos naudai, išrinkti ir Vyriausios Sąjungos Valdybos patvirtinti; b) nariai šelpējai, kurie sumoka kiekvienais metais nemažiau 10 dolarių į Sąjungos iždą ir c) amžinieji nariai, kurie yra įmokēję į Sąpungos iždą nemažiau šimto dolarių. Garbēs nariai, nariai šelpējai ir amžinieji narai turi visas lygias teises su eiliniais nariais ir yra paliuosuojami nuo pamatnio valstybinio mokesnio.

(Seka užbaiga)

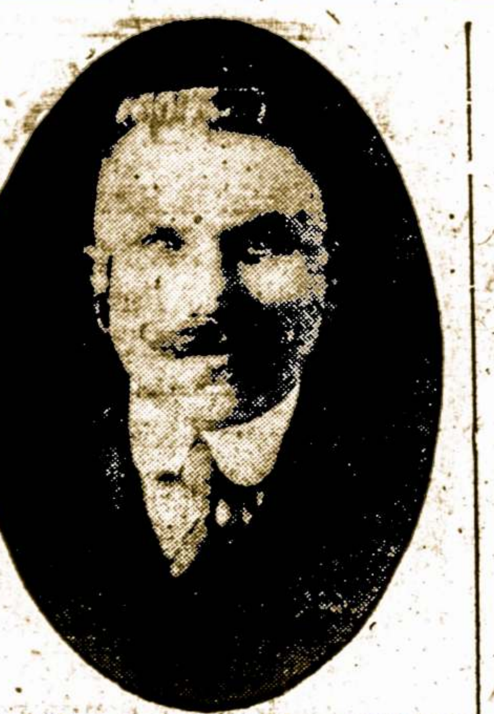

GYDUOLE SKROM, KURIOS REUMATIZMAS BIJO.

Sumanyta p. F. Lipnevičiaus. P. Lipnevičius šitą sumanymą dar iš Lietuvos atsivežē. Čia jis padarē šitų gyduolių ir pagydē daugelį žmonių. Nors daug yra gyduolių plačiai garsinamų, tiem visiem garsinimam žmonēs negali tikēti. Bet kada čia po akių mieste Worcesteryj daugelis pagydyta, dargi mumis pažįstamų žmonių, tai jau turi žmogus tikēti. Iš daugelio turējusių biaurią ligą reumatizmo. paduodam čia keletos žmonių vardus, pravardes ir adresus, kuriuos turime.

Padēkavoja už gyduoles šie žmonēs:

P. Surwila, 378 Millbury st., Worcester, Mass.; Giliai, 211 Millbury st., Worcester, Mass.; Chackielienē, Dorchester Street Worcester, Mass.; Pulmer, 33 Ward st., Worcester, Mass.; p. Dambrauskas, Worcester, Mass. F. Kasperak, 175 Washington st., Worcester, Mass.; Nizolek, Millbury st., Worcester, Mass.; Sucheckis, Boston, Mass.; Ališauckas, Worcester, Mass.; W. Leszczynskis, Worcester, Mass.; S. Bublis, 83½ Ward st., Worcester, Mass.; J. Ambrozevičius, 89 Ward st., Worcester, Mass.; Jurgis Pradiejus, 43 Ward st.; Worcester, Mass., ir kiti.

Matydami, kad žmonēs pasekmingai pagydomi, mes patarēm p. Lipnevičiui pas mus šitų gyduolių palikti. Jeigu kas iš musų skaitytojų kankinasi su reumatizmu, galite šitų gyduolių pamēginti ir atsikratyti tos ligos. Rašykite: —

"AMERIKOS LIETUVIS,"
15 Millbury Street,
Worcester, Mass

Severos Gyduoles užlaiko šeimynos sveikatą.

Užlaikyk tą Linimentą Parunkui.

Sergant nuo reumatizmo, strenu diegimo, strendieglį, neuralgijos, skaudejimo raumenų, sustingeju sanariu, meslungio ir kitu išlaukinių skaudējimu ir gelimu, vartuok

Severa's Gothardol

(pirmiau zinomo kaipo Severos Gothardiškas Aliejus) ant staubos skausmu o tikrai aplaikysi greitą paselpą. Tas pasekmingas naminis linimentas yra vartotas per ne mažiaus kaip keturios dešimtys metu su užganedintu pasekmiu dēl apgalējimo vietinio skausmo ir pamažinimo suputimo. Pardavinetas kožnoi aptekoi. Dvi mieras, 30 ir 60 centai.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Pirmas ir antras "ARTOJO" numeris jau išējo. Savu laiku 3-čias išeis pirmą savaitē LAPKRIČIO.

Jau priimama prenumeratos ir galima išsirašyti "Artojas" pavieniais numeriais. Kurie norēsit matyti pirmą "Artojo" numerį, tuoj duokite užsakymus, nes galite likti visai nematę. Pinigus siųskite pačto ženkleliais arba money orderiais ir registruotuose laiškuose.

PRENUMERATA METAMS $1.00.

PAVIENIS NUMERIS 10c.

"ARTOJAS"

E. 79-th STREET, (Corner Superior Avenue), CLEVELAND, OHIO.

EKSTRA!

KELINES IR KETURI KITI DAIKTAI UŽ DYKĄ.

Kiekvienas gaus, kuris pasinaudos šita gera proga, kuri tęsis per 30 dienų. Mes parduodame dviejų madų kelines. Model 1-mas turi labai smagų vienutinį iškirpimą, visos siulēs persiutos du kartus. Kišeniai padaryti iš storo drobino, taipgi du kart persiuti. Pamušalas yra labai drutas. Pažemiai kojų yra 17 iki 20 colių pločio, užlenkimai dviejų colių pločio, audeklas, iš kurio kelinēs yra pasiutos, yra rudas, su juodoms rumbēms, ir jis yra taip tankiai išaustas, kad atrodo kaip skura. Ir tikrai šitas audeklas yra vadinamas Angliška skura. Vanduo per jį nepereina. Jus negalite geresnių kelinių del darbo per šitas, už tai, kad jos joms laikis tris metus. Reguliarē kaina yra $8.00, bet musų specialē kaina yra $5.98.

Model 2-ras, yra labai gražiai ir drutai pabaigta. Šita mada užvadinta, "FRANCY HALF REG." Pusiau šilko pamušalas, kišeniai gražiai nubaigti ir audeklas, iš kurio šitas kelines pasiutos yra tamsiai mēlynos vilnos. Šitos kelinēs turi dviejų colių užlankumas ir yra taip gerai išprosytos, kad jos visiems patinka. Gali buti nešiotos nedēlioms ar taip kur nepaprastuose išējimuose. Reguliarē kaina yra $10.00, bet mes jas parduosime už $7.98. Šitas yra specialis pasiulimas. Jeigu kas užsisakys abejas madas ant sykio, tai visai už dyką sekančius keturis dalykus: 1) petnēšos (suspenders), 2) identifikacijos korta, su jusų vardu ir adresu, 3) labai drutos pirštinēs, geros del visokio sunkaus darbo, 4) pušilkinis kaklaraišis padailinta su kvietkais. Kas atsiųs orderį del šešių kelinių gaus vienas UŽ DYKĄ. Mes gaunam šimtus orderių kasdien, taigi yra gera idēja už tai, kad jųs gaunate geras kelines už žemą kainą. Jeigu jus žinote savo mierą, prisiųskite mums, bet jeigu nežinote, tai paimkite siulą, užsidēkite apie liemenį ir pardarykite mazgą, tada paimkite senas kelines ir atmieruokite siules ir padarykite du mazgus. Šitas mieras atsiųskite mums ir gaukite kelines pasiutas ant užsakymo. Jeigu jus nebusite patenkintas, prišiųskite atgal ir mes sugrąžinsime jumis pinigus. Jųs nieko nepralaimēsite.

Nesiųskit mum pinigus iškalno. Siųskit tik 30 centų stempomis del siuntimo lēšom, bet kuomet šita proga tęsis tik per 30 dienų, tai atsiųskite savo orderį šiandien [illegible]

GVARANTUOTAS KUPONAS DEL 30 DIENŲ	Model	Liemuo	Siulēs
Vardas			
Gatvē			
Miestas	1		
Valstija			
Aš užsisakiau kelines			
Aš siunčių $..........			
Likusius pinigus stempomis užmokēsiu, kuomet priimsiu. Jeigu kelinēs man nepatiks aš sugrąžinsiu ir jus prisiųsite man pinigus.	2		

HERCULES PANTS MFG. CO.,
1926 W. HURON STREET, CHICAGO, ILLINOIS.

VARGUOSE TURIME LINKSMINTIS!
Armonikos iš Vokietijos, Austrijos ir Italijos.

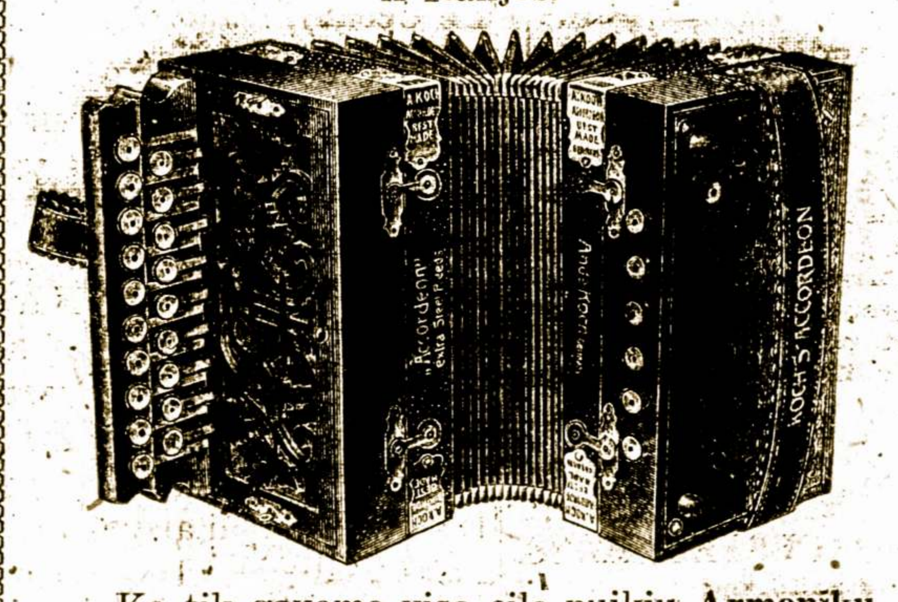

Ką tik gavome visą eilę puikių Armonikų. Kas norite linksmai atliekamą laiką praleisti su muzika, kreipkitēs pas mus. Armonikų kainos eina nuo 7 iki 70 dolarių, yra ir po 300 dol. — žaidžia kaip vargonai. Kas turite ukvatą, pirkite pas mus, mes duosime jumis už pigiausiai galimą kainą. Armonikos apžiurima gerai pirma išleidimo.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

VARDANSAVO VIDURIU!

PABANDYK "LIEPILKOS" GARSAUS VIDURIŲ SPECIALISTO GYDUOLIŲ NUO KRONIŠKO VIDURIŲ UŽKIETĒJIMO IR NUO TO PAEINAČIŲ LIGŲ;

kaip tai: — nuo liguisto galvos skaudējimo, nuo visokių šlykštumų, nuo apetito nustojimo, nuo liežuvio apdengimo plēve, nuo atsiduodančio blogo kvapo, nuo vidurių nemalimo ir nuo aitrumo.

Stebētinos vidurių valytojos, kurios veikia be skausmo, tos gyduolēs veria savyje puikiausius vaistus, kokius tik pinigai ir gabumas gali pagaminti. Siunčiama by kur, aplaikius vieną dolerį. Pinigai gražinami, jei neužganēdintas. Antrašas:

LIETUVIŠKA PILIŲ CO.,
P. O. Box 1200, Waterbury, Conn.

Watermen Plunksnos
KALEUEŲ DOVNOMS.

Jeigu duosi kam dovaną arba sau pirksi, atmink, kad geriausias ir naudingiausias daiktas yra rašomoji plunksna! Kainos Waterman plunksnų yra nuo $1.75 ir aukštyn eina, jos yra paprastos ir apdabintos, pasidabruotos ir paauksuotos. Visos plunksnos gvarantuojamos per Vaterman Co..

Norēdamas parsitraukti plunksną, parašyk mumis, kokią nori ir už kiek pinigų; plonai ar storai rašančią. Mes jumis prisiųsime arba pasiųsime ant tokio adreso kur parašysite. Jeigu turi mylimą Lietuvoje, mes ir ten nusiųsime, tik paduok aiškų adresą.

Accuracy, Convenience and Safety

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Baisus Prēkių Numušimas.

"PROGRESS" ČEVERYKAI ATPIGINTI! TIK VYRAMS.

Gavome žinią nuo savo Atstovo Kaune, kad ten tuojaus reikia uždēti čeverykų fabriką, ir tam reikia 1,000,000.00 auksinų (apie $20,000.00), o kadangi mųs pinigai sudēti į tavorą fabrikoj ir krautuvēse, tai turime tuojaus visą tavorą paversti į pinigus, kad savo žygius Lietuvoj galētume įkunyti. Su tuom tikslu surengēm per

10 Dieną Čeverykų Išpardavimą.

NUO SPALIO 28 IKI LAPKRIČIO 8, 1920.

Fabrikoj ir visose musų krautuvēse. Kurie gyvenat ant vietos, nueikite nusipirkti į krautuvę arba tiesiog į fabriką, o kurie gyvenat toliaus, prisiųskite savo orderius laiškais.

Visiems yra žinoma, kad musų prekēs ant čeverykų ir pirmiau buvo mažiausiais dviem dolariais ant poros pigiau; mat mes visus čeverykus patįs padarome, bet dabar prireikus pinigų, tai numušēm iki pat kaului. Ateikite gatavai pasipirkti dvi-tris poras. Džiaugsitēs. Štai kokios mųs prekēs čeverykų:

Kitur $15.00,	mųs buvo $12.00	dabar tiktai $10.00.
Kitur $13.00,	mųs buvo $11.00	dabar tiktai $ 9.00.
Kitur $12.00,	mųs buvo $10.00	dabar tiktai $ 8.00.
Kitur $10.00,	mųs buvo $ 8.00	dabar tiktai $ 6.50.
Kitur $ 9.00,	mųs buvo $ 7.00	dabar tiktai $ 5.50.
Kitur $ 8.00,	mųs buvo $ 6.50	dabar tiktai $ 5.00.

Užsakant laiškai, paduokite didumą (saizą), ar juodus ar tamsiai rudus, ir ar norite smailius, vidutiniškus ar bukius. Gerumą gvarantuojam, ir jei netiks, atmainysime.

Atminkite, kad tai bus tik per 10 dienų. Ateikite pasipirkt arba orderiuokite laiškais. Pagelbēkite darbą Lietuvoje.

Kas nori, dar turime šērų savo fabrikos. Šēras jau po $125.00. Pasiskubinkite, nes neliks ir tuojaus vēl pakils.

Fabrikos antrašas:

Progress Shoe Manufacturing Company

88—92 SPARK ST., BROCKTON-MONTELLO, MASSACHUSETTS.

Krautuvēs randasi po sekančiais adresais:

1. WORCESTER, MASS., kampas Lafayette ir Millbury Street.
2. NASHUA, N. H., 10 High Street.
3. CHICAGO, ILL., 763 Milwaukee Avenue.
4. CHICAGO, ILL., 3313 So. Halsted Street.
5. NEW HAVEN, CONN., 894 Grand Avenue.
6. SOUTH BOSTON, MASS., 377 Broadway.
7. BROOKLYN, N. Y., 197 Grand Street.
8. BALTIMORE, MD., 702 W. Baltimore Street

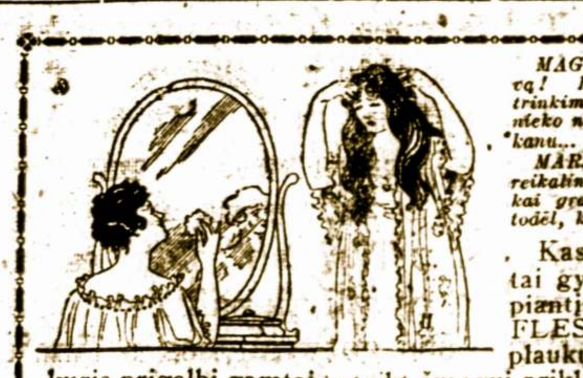

MAGDE. "Ak, kaip man nieko galvą! Išbandžiau visokius mazgojimus, trinkimus, muilavimus — ir viskas tas nieko nepagelbējo nuo tu bjauriu pleiskanu... Man gēda net darosi!"

MARE. "Na, tai kam tau kęst bereikalingai! Žiurēk, kokie mano plaukai gražus, švelnus ir čysti. O tai todēl, kad aš vartoju RUFFLES!"

Kas tai yra RUFFLES? Ar tai gyduolē? Ne!! Ar kvepiantis vanduo? Ne!! RUFFLES yra tai paprasčiausis plaukų ir odos sustiprintojis, kuris prigelbi gamtai teikt žmogui priklausanti grožį. O kas gal but gražesnio už ilgus, blizgančius, švelnius plaukus? Kas gal but smagesnio už čystą nuo[illegible] galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskanas! Su jomis nereikia kelių mēnesių galvos trynimo: dviejų ar trijų dienų bēgyje RUFFLES pradēs mažinti pleiskanas, o savaitēs laike ių jau nei žymēs neliks! Paskui tik retkarčiais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.

Nusipirkte šiąnakt RUFFLES bonkutę aptiekoje. Kaštuos tik 65c., bet jųs sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaiškinimai pridēti prie kiekvienos bonkutēs. Jei negausite jusų aptiekoje, tai atsiųskite mums 75c. pačto markēmis, ar money order šlokiu adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

PARSIDUODA NAMAI trijų tenementų su maudynēm ir įvestų gazu. Parduosiu pigiai, nes važiuoju į Lietuvą. Kreipkitēs po šiuo adresu:
22 BRADLEY STREET
Pirmas gyvenimas.

ANT PARDAVIMO grocernē ir bučernē su visais įtaisymais, geroj vietoj ant kammpo, geras biznis. Priežastis pardavimo už tai, kad iškeliauju į kitą vietą. Kreipkitēs šiuo adresu:
VINCAS NAVICKAS,
80 Waverly St. kamp. Penn ave.
Worcester, Mass.
(43—45)

Ar Važiuosi į Lietuvą?

Mes geriausia patarnaujam važiuojantiems į Lietuva.

Jeigu važiuoji, pirk pas mus šifkortę, mes jumis kuogeriausia patarnausime ir parvažiuosite gražiai.

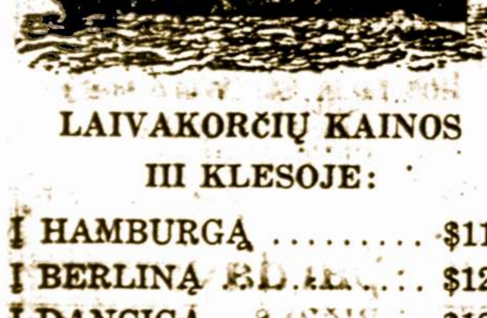

LAIVAKORČIŲ KAINOS
III KLESOJE:

Į HAMBURGĄ	$115
Į BERLINĄ	$120
Į DANCIGĄ	$125
Į LIBAVĄ	$145
Į ROTTERDAMĄ	$100
Į FRANCIJĄ	$87—50

II KLESA.

Į HAMBURG	$180

ir 5 dol. taksų.

Pinigus siunčiame už žemiausią kursą, visados kreipkitēs pas mus.

M. Paltanavičia,
15 Milldury St.,
Worcester, Mass.

IŠRADĒJAI.
Prisiųskite man modelį arba piešinį savo išradimo išegzaminavimui.
Įsigygite mano išradimų knygutę vardu: "Patarimai Išradējams," kurią DOVANAI gausit.
Marcin Labiner
Patentų Advokatas (A. C.)
15 PARK ROW, NEW YORK

MYERS
ENGINEERING SCHOOL

FAIRMONŲ IR INŽINIERIŲ MOKSLAINĒ.

Joje mokina pakol negauna valstijos laisnių, kas ima keletą savaičių. Mokina dienomis ir vakarais.

Vakarais mokslainē atdara panedēliais, seredomis ir pētnyčiomis nuo 7 iki 9. Dienomis mokslainē atdara nuo 9 iki 4 po pietų.

MYERS ENGINEERING SCHOOL,
12 Houston St. 2-ros lubos,
Worcester, Mass.

KAM KENTĒTI?

Raumatizmo, neuralgijos ir raumenų gēlimai greitai nustoja, jeigu patrini su

PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

Žiurēk, kad gautum tikrajį-garsujį per daugiau kaip 50 metų.

Reikalauk, kad turētų Ikaro (Anchor) Vaizbaženklį.

SKAUSMAS GALVOS?
CIONAIS YRA PAGELBA

Skausmas galvos gali buti iš prežastes persidirbimo smagenu, nualsimo nervu, itempino akiu, užkimšimo ar nemalimo skilves, jaknu pretvario, šalčio ar slogu, nekuriu perviršiu ir visokiu kitu prežasčiu, vienok visose atsitikimose skausma galvos greitą pagelbą suteika

SEVEROS PLYKSTELIEI
Nuo Galvos Skausmo Ir Neuralgijos
SEVERA'S TABLETS FOR HEADACHE AND NEURALGIA.

Imti juos galēma be jokio neramumo. Yra jie nevodingi ir ne nepriimni. Vartuojant juos galēma atlikti sava darba.

Vienas deželis talpinamas 15 plyskeliu, prekio 15 centu. Galēte pirkti sava aptiekoi.

W. F. Severa Co.
Cedar Rapids, Ia.

DAKTARAS KIŠENIUJE

Šiomis dienomis tapo atspaudinta nauja daktariška knyga, kurioje yra aprašyta labai plačiai apie žmogausį kūną-kaip žmogaus kūnas sutaisytas, koki organai yra žmgaus kūne, kokį darbą jie veikia, kaip juos užlaikyti sveikais kad nereiktų sirgti. Kaip apsisaugoti nuo ligų, kaip save arba kitą pagelbēti nelaimēje sužeidimo; kaip gydytis save. Čia tilpo daugybe visokių receptų, kuriuos galima gauti aptiekose. Čionai trumpai surašome kas šitoje knygoje telpa kad, kožnas galētų apmislįti kaip naudinga kožnam turēti tokia knyga savo kišeniuje. Nuo kožnos žemiau paminētos ligos yra po vieną du, tris ir daugiau receptus. Žemiau parodyta trumpas surašas kas telpa šitoje knygoje.

Užtroškimas, Išsukimas kaulų, Nulaužimas su pratrūkimu odos, Kaklo lankas nulaužtas, Ranka nulaušta, Galvos kaulas įlaužtas, Žandikaulis nulaužtas, Žmogau kaulų paveikslas, Sulaužymas kaulų, Grįštelējimas, Nušalimas, Apsideginimas Kraują užlaikyti bēgantį iš skilvio, Kraują užlaikyti beganti iš plaučių, Kraują užlaikyti bēganti iš vidurių, Kraują sulaikyti bēganti iš galvos, Kraujas užlaikytą bēgant iš rankos, Kraują sustabtyti bēganti iš kojos, Užlaikymas kraujo,, Gyvatesį įkandimas, Pasiutimas, Nutraukimas, Sutrynimas, Išlindę viduriai, Užgavimas vidurių, Nubrozdinimas, Žaizdos aštrus perkirtimas, Nusigandimas, Kvapas Kojų pēdos. Šimtas patentuotų gyduolių nuo visokių ligų. Rumatizma kroniška sena, Rumatizma, Džiova, Kosulys, Nauja gyduolē nuo sifilio, Nubēgimas semenų, Trečias sifilis, Antras sifilis, Sifilis, Šankeris, Uždegimas puslēs, Pasididinimas vidurinių inkstų, Spilkinēs kirmēlēs, Kirmeles žarnose, Trizna, Uždegimas preisagos Skilvio uždegimas, Pilvo uždegimas, Uždegimas liežiuvelio, Skaudama burna Utēlēs, Niežai-parkai, Šašai, Dedervinē, Juodgalviai inkštirai, Naujikaulis, Karpos, Šunvotēs, Išbērimas, Niežulys, Vaikų prižiurējimas abelnai, Žindant kūdikį, gymdymas, Pagelba nuo vēmimo, Neštumas, Nevaisingumas moteriškos, Užvaisimas moteriškos, Pirmlaikinis gimdymas, Permaina gyvenimo, Deformuotas ščius, Prietvarius, Baltos mēnesinēs, Užvaduojančios mēnesinēs, Perdidelēs mēnesinēs, Skaudžios mēnesinēs, Menesinių nustojimas, Moterų ligos, Kaip turēti sunų arba dukterį, Prižiurējimas vaikų, Valgiai užginti kūdikiam ir vaikam, Maistas didesnių kūdikių, Kūdikio išmetos, Dantų dyginas, Prižiurējimas kūdikių vasaros laike, Kiek kada maisto duoti, Kaip pataisyti mastas, Kūdikių maistas, Kūdikių prižiurējimas, Ausys, dantys, Trakoma Akys, Plaukai, Rankos, Pučkiai, Plovimas vidurių, Kuopnumas odos, Prisižiurējimas, Rūpestis, Miegas, Valgių sugrumpliojimas, Valgiai, Vanduo, Kaip kvēpuoti, Oras, Nuo ko žmogus miršta, Oda-skura, Viduriniai inkstai, Jaknos, Valgio kanalas, Kraujo tekējimas, Plaučiai, Smegenys ir nervai, Raumenys, Kanalas, Organai, Skaitytojam puslapis, Lovos skauduliai, Kvēpavimo greitumas, Mušimas širdies, Pažinti karšti ligonio, Šilta maudynē, Karšta maudynē, Maudynēs, Fomentacija, Muštardos traukimas, Duonos traukimai, Sēmenų traukimai, Pultisai arba traukimai, Išvalyti drabužius, Išvalymas ligų sēklų ruime, Užmušimas ligų sēklų, Limpančios ligos, Išvedinimai ruimo, Šiluma del sergančio, Lova del sergančio, Ruimas del sergančio, Nuodai, Konvulsijos, Nuomarinis, Saulēs užgavimas, Girtuoklio persigerimas, Apopleksija, Krupas, Užspringimas, Mechaniškas kvēpavimas, Kaip atgaivinti prigērēlį, Kaip gauti gyduolēs, Kaip būti tikrai sveiku, Įtikējimas gyduolē, Neuralgija, Drugys.

Šitoje knygoje telpa 100 gyduolių kurios nesirokuojē prie receptų ir galima gauti kožnoje aptiekoje. Čia telpo visoki maistai del kūdikių, ir senučių. Viskas sunku aprašyti kiek yra visokių gerų patarymų šitoje knygoje del kožno gyvo žmogaus. Kožnam, kuris nusipirks šitą knygą bus gerai suprantamas žmogaus kūnas, perskaitęs mokēs kaip save užlaikyti sveiku, pagelbēti kitus ir sučedys daug pinigų, kurinos bereikalo ant daktarų išmēto. Mažai šitų knygų yra padaryta ir dabar geriausias laikas ją nusipirkti prekē jos tik $1.00–vienas doleris. Šitoje knygoje yra aštuoni paveikslai parodanti svabiausias dalis kūno, užlaikyti kraujas ir kaip atgaivinti prigērēlis kūdikis ščiuose ir kitoki. Nēra knygos, kuri tiek būtų naudinga, kaip šita knyga-Daktaras Kišeniuje, nes visas knygas perskaitęs numesi o šitą knygą laikysi visą savo gyvenimą, nes ji visada bus tau pagelba. Delto pirk dabar, nelauk pakol visas tas knygos parsiduos, pirk dabar ir būk savo patarēju ir daktaru.

Kaina 1 doleris.
M. PALTANAVIČIA,
15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

Vaikai myli jį! Jie prašo daugiaus!

Nekankink sergančio vidurių užkietējimu kudikio su niekingais, vidurius traukančiais, aliejais. Duok jam šaukštuką BAMBINO, turinčio prijimnų skonį lengvai veikiančio ir labai pasekmingo vidurių paliuosavimui vaisto. Jis stebētinai greitai pagelbsti nuo gazų, išputimo, dieglių, viduriavimo ir vidurių užkietējimo.

Pabandyk butelį. Tik 50c. vaistinyčiose arba tiesiai nuo išdirbējų 60c. su persiuntimu. Tēmyk Bambino lēlę ant pokelio. Be jos nēra tikras.

F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg. No. 5, BROOKLYN, N. Y.

PARTIJOS IR BRANGENYBĒ.

Didžiausia demokratų kaltē, anot republikonų, esant, kad dabar gyvenimas nežmoniškai pabrangęs. Kol republikonai Ameriką valdē nebuvo viskas taip brangu. Tas yra tiesa. Bet ar demokratų partija už tai kalta? Ar viso pabrangimo nepadarē Europos nuotikiai, ypač baisioji karē, kuri prasidējo nei iš demokratų, nei iš republikonų Amerikoje, tik iš Vokietijos ir Anglijos varžytinių Europoje.

Kada visa jaunų vyrų daugume ir geruma per penkerius metus, nieko neveikē naudingo, tik viską naikino, tada visi Europai reikalingieji daiktai ējo iš Amerikos per Atlantiką. Didumą tu daiktų išvežus iš šios šalies, jie pasidarē brangus.

Protinga valdininkų daugybē galējo tą pabrangimą pamažinti, pavartodama dideles viešpatijos jiegas. Klausimas tat ar pamažino? Čia reikia pasakyti, kad kaikuriems aukščiausių departamentų sekretoriams mažai terupējo gyvenimo atpigimas. Štai pora pavyzdžių:

Karēs pabaigoje nuo 7 birželio iki 11 lapkričio 1918 m. Karēs sekretoriaus p. Backer'io valdžioje buvo 3 milionai kareivių, bet jis maistą pirko 5 milionams. Todel paliauboms užējus Karēs Departamentas turējo sudējęs dēžēse valgomų daiktų daugiau negu reikējo ir tas perviršis išnešē 121 milioną dolarių.

Tada valgomieji daiktai buvo brangus Amerikoje. Buvo mintyta parduoti visą kariuomenei nebereikalingą išteklių ir generolas March, aukščiausiojo štabo viršininkas, 30 lapkričio 1918 m. buvo išleidęs įsakymą nelaikyti karēs departamente nebereikalingo maisto. Bet sekretorius p. Backer sustabdē tą generolo March įsakymą, kadangi Amerikos mēsininkai Wilson, Morris, Armour, Cudahy, Swift ir Libby su sebrais buvo pareiškę vyriausybei, jog karēs valgomųjų dalykų pardavimas kenks Amerikos pirklybai.

Sausio 1919 m. C. W. Hare, karēs dalykų pardavimo direktorius išleido aplinkraštį, kad Karēs Departamentas prisilaiko taisyklēs kiek galima mažiausiai ardyti pramonēs salygas. Didiesiems mēsininkams tat labai patiko, bet visuomenē už tatai bereikalo mokējo aukštas kainas už valgomus daiktus, kuomet šimto milionų vertēs tų daiktų gulējo nesunaudotų.

Tada pasiųsta į Europą mēsos už 22 milionų dolarių ir ten parduota už 25 centus ar už pusę dolario ką buvo vertā dolario.

Du milionai svarų kiaulienos 1919 m. ēmē gesti Karēs Departamento sądēliuose Baltimorēje ir 1,497,000 Norfolk'e, Virginijos valstijoje. Paskui pavelinta tą mēsą pardavinēti Amerikoje, bet trečia dalis buvo nuostolių 323 milionų vertēs.

Atstovų butas įsikišo į tuos dalykus. Tam tikras komitetas (Committee on Expenditures of the War Department) buvo pranešęs Atstovų Butui, kas darosi su karēs nebereikalingais reikmenimis ir Atstovų Butas liepē juos parduoti Amerikoje.

Besaugodamas Ameriką nuo kainų nupuolimo Karēs Departamentas 1919 m. vasarą, rugpjučio mēnesyje pardavē Prancuzijoje 22 milionu svarų cukraus po 2 centų už svarą. Tuom tarpu cukraus kainos Amerikoje kilo labiau negu ant mielių. Lapkrityje 1919 m. cukraus svaras Suvienytose Valstijose, perkant didelēmis partijomis (wholesale) buvo 17c.

LENKAI NEKLAUSO TAUTŲ SĄJUNGOS.

Nenori atiduoti Vilniaus.

Washingtonas. — Lenkija nutarē neklausyti Tautų Sąjungos, kuri reikalauja, kad lenkų kariuomenēs pasitrauktų iš Lietuvos sostinēs Vilniaus. Ji siunčia į Vilnių dar daugiau kareivių. Iki šiol Vilniuj buvo keturios divizijos lenkų kareivių, o paskutiniomis dienomis atsiųsta dar šešios divizijos.

Didžiuvių pienas.

Valstijos veterinaras Lytle iš Oregon kalba apie prisipratinimą ir milžimą didžiuvių, kurių pienas butų galima konsumuoti ir žmonēms naudoti. Jis sako, kad šiandieninis trukumas pieno gali su laiku buti prašalintas prisipratinimu didžiuvių. Sako, kad, jeigu visą Pacifiko vandenyną paimsime pieno ukiui, tai prisipratinimu didžiuvēs Oregone atsidarytų plačiausios pieno rinkos. Didžiuvēs yra žinduoliai ir prie vieno jos pamelžimo gautume bačką (bačka — 31½ gorčiaus) pieno. Dabar rodos, didžiuvēs nesiduoda žmogui prie jos prisiartinti, kad ją pamilžus, bet kada nors ateis laikai, kad didžiuvēs duosis žmonēms jas prisipratinti, kaip kad jau daugelis paukščių ir žvērių pripratо prie žmonių. Įtaką Tillamook galētų buti lengvai paversta į didžiuvių auginimo prudą.

Apart didžiuvių, dr. Lytle sako, kad pieno produkcijos padidinimui reiktų atminti ir avis, kurios, apart pieno, augintojams duoda da ir vilną. Avių kaimynēms yra užtektinai vietos Oregono dirvonuose. Jo nuomone, įvairioms pramonēms, ir patiems žmonēms šiandien stoka vilnų, o laikui bēgant bus stoka ir pieno. Pieno stoką galētų prašalinti auginimas bent dviejų avių prie kiekvienų namų, kurie apart pieno gautų dar ir vilnų savo reikalams. Sunkenybių ir didelių kaštų tame nēra. Reikalinga tik dirželis ant kaklo ir galas šniuro pririšimui avies ant kiemo ir to užtenka aštuoniems mēnesiams metuose.

Gera avis, duodanti ilgų ir vidutinių vilnų, naudos gali suteikti tiek, kiek jos suteikia gera, pieninga ožka: apie 75 dolarių vertēs per metus, o mažiems vaikams avies pienas yra sveikiausiu. Prie to, tokia avis duoda vilnų už 6—8 dolarius. Jeigu auginama jaunas eriukas, tai už jį, trijų mēnesių senumo, galima gauti 10 dolarių.

Knygų Agentams.

Ar rašysi, ar skaitysi, ar su rukusiam ruime kazyriuosi.

AR RAŠYSI, AR SKAITYSI AR SURUKUSIAM RUIME KAZYRUOSI?

Ar matai šitą paveikslą viršui? Čia du gyvenimai žmonių nupiešti. Žmogus, kuris knygas skaito, jis turi viltį, mato ateitį, tveria gyvenimą, dailina pasaulę, jo darbai kēravoja kitus ir tave patį. Atmink, kad mokslas ateina iš knygų ir sveiko protavimo!

Kitame šone matai žmones kazyrēms lošiančius, priruką, ant tų duhmų pažiurējus, tik vargas matyti. Tie žmonēs kazyrēmis lošia, gal einikį iš noskių, o gal iš pinigų. Ar tu matai, kad jie išloš? — Nieko, viesai nieko! Žmogus tik tada praturti, kada dirba čēdydamas pinigą ir sveikatą. Šitie žmonēs niekad savęs nevaldo, juos turi kiti valdyti iš jų politikieriai, tik toki išeina, kad kitą nuskriaust.

Buk vyras, buk moteris apšviesta, skaityk gerų knygų, stok į eiles žmonių, kurie skaitosi sau už garbę buti apšviestų, sumaningų.

RASPUTINO aprašymo knygelę nepraleisk nenusipirkęs, išmoksi suprasti kaip silpnas yra žmogus, kaip vargas patį vergēją pavergē. Nelauk, siųsk pinigus dabar. Kaina tik......40c

LIETUVIŠKAS ELEMENTORIUS. Jeigu nemoki skaityti, gali pats per save pramokti, labai lengvai gali savo vaikučius pamokinti skaityti ir rašyti savo kalboje. Kaina tik..........25c.

MOKINKIMĒS RAŠYTI. Nusipirk ir išmok gražiai rašyti. Kiekvienas tave pagirs, kad gražiai rašai ir visur tiksi. Išmoksi gražiai rašyti tiktai už..........................25c.

KALBAMOKSLIS ANGLIŠKAI ir LIETUVIŠKAI. Apie tą knygą nereikia nē sakyti, jųs žinote, kad ta kalba reikalinga. Jos vertē yra daugiau negu musų pažymēta kaina—..........25c

ANGLIŠKAI LIETUVIŠKAS ŽODYNĒLIS, 50c. Knygelē visada galima kišeniuje laikyti ir kad prisieina kokio žodžio žinoti, pažiurēk ir žinosi. Knygelē verta turēti kiekvienam.

ARITMETIKA, 50. Knygelē labai naudinga, delto kad kožnas nori sau geriau susirokuoti savo visokius reikalus. Nusipirk, pamatysi, kad busi du syk vertesnis, prasilavinęs, matysi kaip geriau seksis.

VOKIEČIŲ KALBOS VADOVĒLIS, 35c. Kaip turi laiko gali prasilavinti vokiečių kalbos, kad nešiandien, tai ryt bus naudinga — ką moki ant pečių nereikia nešioti.

DAKTARAS KIŠENIUJE, 75 CENT. Knygutē su pamokinimu kaip užlaikyti savo sveikatą, kaip gelbētis nelaimēse.

PARLAMENTARIŠKOS TIESOS 10c. Kaip vesti susirinkimus, kaip užsilaikyti ant mitingų. Kad nekelti bereikalo maištas. Turēk šitą knygelę, pagal ją elgkis ant susirinkimų ir ji verta turēti kiekvienam.

KAIP PASTOTI UKĒSU. Knygelē su klausymais ir atsakymais. Verta turēti kiekvienam. Kaina..........15c.

KNYGELĒ DARŽOVIŲ AUGINIMO, 20c. Paaiškina viską apie auginimą visokių daržovių: ankstyvų ir vēlyvų, kuri daugeliui žmonių atnešē didelę naudą, kurie ją šiemet pirko.

DVI PRELEKCIJOS APIE UKININKYSTĘ, 20c. Knygelē verta perskaityti po 10 kartų tiems, kurie nori pasekmingai vesti ukę čionai arba Lietuvoje.

ISTORIJOS KARIAUJANČIŲ ŠALIŲ, 2 DOLERIAI. Nusipirk šitą knygą, tai turēsi visą universitetą savo namuose. Susipažinsi su istorijoms Vokietijos, Francijos, Anglijos, Rusijos, Vengrijos, Bulgarijos, Rumunijos, Italijos, Serbijos, Turkijos, Juodkalnijos ir Belgijos. Perskaityk jų istorijas po kelis kartus, matysi tų tautų pradžią ir gyvenimą iki šių laikų. Labai naudinga tau bus žinoti ir gausi platų supratimą apie šią pasaulę. Surinkta ir sudēta tau perlai mokslo ir žinios. Surinkta į vieną knygą, tik imk ir skaityk, švieskis ir kitus šviesk. Rašyk dabar, nusipirk ir pradēk skaityti! Rasi joje ir daugybę paveikslų iš Istorijos virš minētų tautų.

FRANCIJOS REVOLIUCIJA, 40c. Tu girdi apie revoliucijas. Kaip puola carai, karaliai ir vēl kaip žųsta žmonēs vieni kitus bežudydami, tas tau neaišku, nesupranti kodel ir kokios priežastis tame yra. Skaityk Francijos Revoliuciją. Šita knyga kaip tik išleista, kad tave supažindinti su tuo reikalu. Gražiai ir aiškiai čia suprasi kodel žmonija kaip jurių vilnys siubuoja. Nusipirk knygą pilna gražių paveikslų.

ŽMOGUS PO MEDŽIU. Šešiosdešimtis gražių prakalbų, liečiančių visokius žmogaus gyvenimo reikalus. Kaina..........50c

NUSKENDIMAS TITANIKO. Pirma didžiausia nelaimē šių gadynių, nuo kurios iki dabar vien tik pražutis tęsēsi..........25c.

KITOS MUSŲ KNYGOS:

Valkata, keturių veiksmų drama	35c.
Skambančios Stygos, eilēs	20c.
Dainos juokeliai net linksta keliai	20c.
Geležiniai nagai, puikus aprašymas	35c.
Istorija apie amžiną žydą	10c.
Belaisvio Balsas, kareivio Esperantisto karēs aprašymas	15c.

Pirkite šias knygas, naudokitēs jomis, o mes rupinsimēs padaryti jumis daugiaus naudingų knygų. Jeigu tau laikai geresni, turi darbą ir pinigą, tai kreipk savo gyvenimą ne kelių paklaidumo, bet lavinkis ir mokinkis. Kas pirksite bent už porą dolerių knygų, mes visada pridēsime jums ką-nors dovanų. Rašykite —

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

VIETOS ŽINIOS

ATSIŠAUKIMAS Į WORCESTERIO LIETUVIUS EX-KAREIVIUS.

Lietuviai ex-kareiviai! Jūs kovojote už pasaulio demokratybę, už paliuosavimą pavergtųjų tautų; jūs kovą laimėjote karo laukę, bet demokratybės principas, paliuosavimas pavergtųjų tautų, nėra dar laimėtas!... Kaip tik priešingai: musų tėvynė Lietuva šiandien yra užpuolama tų šalių kariuomenių, už kurių laisvę mųs broliai lietuviai gyvastis padėjo karo laukė. Nu dien lenkų magnatai, nusibankrutinę šlektos, susijungę su plėšriaisiais francuzais, užpuolė musų tėvynę Lietuvą! Išplėšė Vilnių, Lietuvos širdį, terorizuoja musų gimtinį kraštą, žudo nekaltus Lietuvos žmones ir mes, lietuviai ex-kareiviai, tai matydami, tylėsim?! Ne, negalima tylėti! Mes turime protestuoti prieš tuos lenkus piratus ir jų draugus francuzus. Mes privalome išnešti rezoliucijas, reikalaujančias, kad tie piratai lenkai ir jų sėbrai francuzai liautųsi užgrobinėti Lietuvos teritorijas, kad nustotų žudę nekaltus Lietuvos gyventojus. Mes turime įteikti prašymą, reikalaujanti Suvienytų Valstijų Amerikos valdžios, kad ji užstotų už musų tėvynę Lietuvą. Musų reikalavimą, be abejonės, Amerikos valdžia išklausys. Tad-gi broliai lietuviai, ex-kareiviai! Visi butinai privalot dalyvauti parodoje, kuri įvyks 7-tą dieną lapkričio (Nov.). Visi, kurie dar nesat užsiregistravę maršuoti toje demonstratyviškoje parodoje, butinai privalot užsiregistruoti pėtnyčios vakare, lietuvių ex-kareivių susirinkime, parapijos salėj, 22 Waverley st., 7:30 val. Taipgi galėsite užsiregistruoti bile vakarą šią savaitę "Aušrelės" kambaryj, 45 Millbury St., nuo 8:30 iki 10-tos val. vakare.

Visi, kas gyvas, sukruskime! Vienybėj galybė, viską pergalėsime, o paliokų piratų mums uždėtą verguvę sunaikinsime.

Liet. Neprik. Šal. Sąjun ir ex-kareivių 40-to skyr. Rašt.

V. M. Čekanauskas.

SLA. 57 KUOPOS VAKARAS.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 57 kp. rupesniu 28 d. spalių, Lietuvių salėje, buvo parengtas vakaras, kurio programą sudarė S. E. Vitaičio komedija "Susiprato," dainos ir smuikos bei piano duetas. Geriausia vaidinime pasižymėjo p. V. M. Čekanauskas, kuris vaidino Igno Darbštulio rolę. Jo ir mimika ir gestikuliacija buvo gera ir kalbėjo taip aiškiai, kad klausytojai galėjo girdėti ir suprasti kiekvieną jo ištartą žodį, ko stokavo kaikuriems kitiems vaidintojams. Ir tai scenoje yra ytin svarbu. Gerai vaidino taipgi p. M. Rutkauskienė rolėj Agotos Minkštimienės. B. Mingilas — Petro, p. J. Karsokienė — Onytės, F. Skliutas — Jono, G. Rutkauskiutė — Katriutės ir J. Kalikauskas — Vincuko. Beveik kiekvienas iš pastarųjų vaidintojų turėjo šiokių tokių trukumų, tačiaus kadangi, kaip buvo pranešta, šis veikalėlis bus dar sykį vietos scenoje vaidinamas, tad reikia tikėtis, kad tie trukumai bus pataisyti.

Tarpaktyj ir pabaigus vaidinimą buvo dainų, kurias padainavo vietos dainininkai: p-lė Iz. Avietėnaitė — soprano, p. P. Skrickis — tenoras, p-lė V. Timinskaitė —soprano ir p. P. Steponkus — basso. Smuikos ir piano duetą atliko p. J. Rauktys ir p-lė V. Paltanavičiutė. Beje ir S.L.A. 57 kp. pirmininkas, p. P. A. Dėdynas, pasakė trumpą prakalbėlę, ragindamas SLA. narius duoti literaturos Lietuvai, iš kur gauna daugybę laiškų, kuriuose prašoma knygų ir laikraščių.

Žmonių buvo atsilankę gerokas skaičius, todel drąsiai galima sakyti, jog kuopai liks iš šio vakaro šiek tiek pelno.

Narys.

KAUKIŲ VAKARAS.

30 d. spalių vakare "Aušrelė" buvo parengusi savo kambaryje kaukių vakarą, kurį aplankė gaan skaitlingas jaunimo burelis ir gražiai jį praleido. Bet kadangi kaukių (maskų) nešiojimas yra priešingas įstatymams, tad turintieji jas nunusiėmė ir pasiliko tik kostiumuose. Ir vaikinai, lenktyniuodami su merginoms, buvo apsirengę įvairiais kostiumais, bet nei vienas neturėjo typiško lietuviško kostiumo, todel iš vyrų nebuvo nei vieno "pilnateisio Lietuvos reprezentanto." Tačiaus ir iš merginų tebuvo tik viena. Delko taip? — tą gali paaiškinti tik tie, kurie dayvavo vakarėlyje su kostiumais. Šiaip kostiumų buvo visokių: ispaniškų, amerikoniškų ir kitokių — gražių ir negražių."

Pašokę lietuvių šokių, padainavę lietuvių dainų ir pabandę žaisti lietuvių žaisių, aušreliečiai ir svečiai vėlai naktį, linksmi ir patenkini pramoga, išvaikščiojo namo.

B. Kaukė.

LIETUVOS ŠELPIMO DRJOS PRAKALBOS.

31 dieną spalių mėnesio, vakare, ant 7:00 val., A.O.H. svetainėje, įvyko prakalbos. Minia susirinkusiųjų buvo skaitlinga ir galinga. Vadinu tą minią klausytojų galinga todel, kad nepaisant didžiausių nusiminimų, nelaimių ir paniekinimų, kuriuos nusų tėvynė - Lietuva šiandien turi kęsti, — šioji minia visiškai nenusiminusi buvo. Bet priešingai, turėjo neišpasakytai didelį upą, kuris, tartum sakyte sakė: "Bukime kantrus, teisingi ir narsus, — ir ištvirkėlį—lenką visiškai parblokšim." Galybė tion susirinkusiųjų lietuvių rinti savo tėvynę apsireiškė r jųjų gausume. Rodos, kad ioje valandoje nieks dolario nesigailėjo, — davė visi diek tik kas galėjo — kas dolarį, kas du, kas penkis, kas dešimts, kas dvidešimts ir net penkiasdešimts, Umu laiku susidėjo $845.06. Šaunus pavyzdys! Yra kuom pasigėrėti! Karžygio - lietuvio siela čion pilniausioje didybėje apsireiškia!

Kalbėtojai vakaro buvo Dr. Matulaitis, Advokatas Bagočius ir Dr. Jonikaitis, kuris kartu buvo ir vedėju vakaro. Visi kalbėtojai aiškino sunkų padėjimą musų tėvynės; visi kvietė stoti karšiai į kovą su ištvirkėliais lenkais. Apgavingas nusistatymas francuzų ir Wilsono valdžių buvo labai gražiai ir aiškiai nupiešta musų oratoriais advokato J. Bagočiaus. Su įnirtimu ir pagieža advokatas pasmerkė Wilsono politiką su lenkais.

Prakalbos užsibaigė su didžiausiu triukšmu ir tikriausiu pasiryžimu stoti narsiai atviron kovon su priešu. Surinkti pinigai bus greitu laiku nusiųsti L. Misijai ir sunaudoti gyviausiems ir opiausiems reikalams kovoje už laisvę.

Dalyvavęs.

SLA. NARIŲ DOMEI.

Kiekvienas SLA. 57 kuopos narys butinai pasistengkite dalyvauti susirinkime, kuris įvyks 7 lapkričio, 12:30 val. po pietų, Lietuvių Svetainėje, 29 Endicott Street. Stengkities ateiti paskirtu laiku, kad po susirinkimo galėtumėm visi dalyvauti rengiamoj didelėj Worcesterio lietuvių protesto demonstracijoj. Dar kartą prašau, — stengkities kiekvienas dalyvauti.

Pirm. P. A. Dėdynas.

7 d. lapkričio, 7:30 valandą vakare, 29 Endicott St., bus didelės prakalbos, kurias rengia S.L.A. 57 kp. Kalbės adv. F. J. Bagočius. Tad visi atsilankykite.

Valdyba.

DRAUGIJŲ SUSIRINKIMAI.

A.L.T.S. kuopos susirinkimas atsibus nedėlioj, 7 d. apkričio, 10 val. ryte, "Aušrelės" kambaryj. Visi nariai privalo butinai ateiti punktuališkai.

Kor.

"Aušrelės" mėnesinis susirinkimas atsibus ketverge, 4 d. lapkričio, 8 val. vakare. Nariai butinai ateikite, nes reikią aptart keletą labai svarbių dalykų.

Nariai prašomi ateiti į kambarį tarp 12 ir 1 val. po pietų nedėlioj, prisirengimui. prie parodos.

Valdyba.

NORĖJO NUSIŽUDYTI.

Delto, kad ji buvo "baisi griešninkė," ponia Hilda Lundquist, 26 metų amžiaus, nuo 8 North Steele gatvės, atsigulė ant Holden gatvekario gelžkelio ant Grove gatvės 31 d. spalių rytą, padėjo galvą ant rankų ir laukė paskutinės gyvenimo valandos. Tačiaus nesulaukė,— policistas Frank Granger nušoko nuo gatvekario, kuriuo jis važiavo, ir pagriebęs grąžiają ponią Lundquist nuvilko ją į šalį, o gatvekaris su surakintais ratais prašliaužė pro ją. Ji iko nugabenta į Bloomingdale ligonbutį, kur ji bus laikoma per 10 dienų nuodugniam išegzaminavimui.

NUSIŠOVĖ.

Juozapas Naujalis, iš kaimo Šalabudiškio, Jienavos valsčiaus, Mariampolės apskričio, gyvenęs keturis metus Worcesteryj, spalių 23 d. apsilankė pas savo giminaitį Motiejų Raškauską, 204 Athens St., Boston, Mass., kur nuėjęs į kambarį ir nusišovė. Gaspadinė atrado jį iš lovos išpuolusį ir revolverį netoli jo gulinti. Miestas pasiėmė palaidoti jo kuną.

Gyvendamas Worcesteryj priguléjo prie kliubo ir kitų draugijų, bet dabar visose buvo išbrauktas už neužsimokėjimą mokesnių. Likosi tiktai S.L.A. prisirašęs ant $150.00. Vėlionio paliudijimas priduotas SLA. 57 kuopos valdybai.

Koresp.

MUZIKOS MYLĖTOJAMS.

Nauji ir gražus muzikos veikalai, gaidos su žodžiais delei piano ką tik išėjo iš spaudos:

1. Lietuva Brangi 50c.
2. Kas Nur. Man Širdelę 50c.
3. Pas Darželį 3 Mergelės 50c.
4. Esu Ant Šio Svieto 50c.
5. Gana Broliai Mums Miegoti 50c.
6. Sudiev, Gimtinė 50c.
7. Kas Man Darbo 50c.
8. Laiškas Pas Tėvelį 50c.
9. O Lietuva Numylėta 50c.
10. Vai Kalba, Žada 50c.
11. Suskintas Kvietkelis 50c.

Užsisakant šiuos veikalus, kartu reikią siųsti ir pinigus per Money Orderį arba registruotame laiške išleidėjo vardu:

J. A. ŽEMAITIS,
315 S. West St., Shenandoah, Pa.
(44—47)

LIETUVIŠKOS MAUDYNĖS, kuriose galima išsiprausti MOTERIMS ir VYRAMS dvi dienas į savaitę: PĖTNYČIOMIS ir SUBATOMIS.

26 WARD STREET,
Worcester, Mass.
(44—45)

LIETUVIŲ APŠVIETOS BENDROVĖS STOVIS 31 Spalio, 1920 m.

Iš žemiau paduotų skaitlinių, kiekvienas galės suprasti kokią naudą neša lietuviams turėjimas savo daržo (parko) ir kaip puikiai yra apsaugoti narių sudėti pinigai:

Sudėti pinigai.

Nariai paskolino	14,445.00
Aukos	111.91
Vasaros pelnas	2,332.83
I Morgage	3,655.00
Skola už medega	862.98
Visas kapitalas	$21,407.72

Išmokėta sekančiai:

Už žemia	9,171.50
Isteigimas Bendrovės	300.91
Įrankiai	80.10
Namo pataisymas	351.25
Rakandai	664.25
Svetainė (hall)	10,166.05
Inventary	22.12
Procentų išmokėta	23.02
Taksos ir kiti reikalai	263.27
Randasi pinigų išdė	365.19
Visas kapitalas	$21,407.72

Viršui paduota skaitlinė parodo, kad bendrovė valdo vertė nuosavybės dvidešimts vieną tukstantį, keturis šimtus, septynis dolerius ir septyniosdešimtis du centu (21,401,72). Tuomi pačiu sykiu B-vė skolinga savo nariams Morgage ir už medegą, aštuoniolika tukstančių, devynis šimtus šešiosdešimts du dolerių ir devyniosdešimts aštuonis centus (18,962.98). Reiškia, Bendrovė per vienus metus uždirbo $2,444.74; bet reikia nepamiršti, kad tai pirmi metai, kitą metą nėra mažiausios abejonės, kad vietoj dviejų tukstančių, uždarbio bus šeši arba septyni tukstančiai. Tas reiškia, kad nariai galės greitai atgauti savo pinigus su procentais.

Kaip galima tapti nariu šitos Bendrovės? Kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė, kurie paskolina Bendrovei 10 dolerių ir daugiau, tampa pilnu nariu Bendrovės. Negana to, po metų laiko, narys, savo pinigus gali atsiimti, ir prie tam Bendrovė moka toki procentą kaip ir bankas. Taigi, vietoj, kad dėjus pinigus į banką ir leidus naudotis svetimiems, daug geriau padarysite prisidėdami prie viršui minėtos B-vės, nes jusų pinigai bus daug geriau apsaugoti kaip bankoj, nes žemės niekas negali pavogti nei subankrutyti, o su bankoms, tai labai tankiai atsitinka.

Taigi nieko nelaukdami, dėkitės prie viršui minėtos Bendrovės ir iš to netik patys turėsite naudą, bet sykiu paremsite naudingą darbą.

P. S. Nauji nariai bus priimami į B-vę be įstojimo, tiktai ligi sausio 1 dienos, 1921 metų; vėliaus norinti įstoti į B-vę turės mokėti tam tikrą įstojimo mokestį. Taigi pasiskubinkite!

Apšvietos B-vės susirinkimas atsibus 7 dieną lapkričio (Nov.), 1920 m., 10 val. išryto, po Nr. 29 Endicott Street, Worcester, Mass.

Kviečiame visus kuoskaitlingiausiai atsilankyti. Varde Lietuvių Apšvietos Bendrovės Komisijos (pasirašo):

J. Bernadis,
J. Petkunas ir
J. Žolimas.

CUNARD LINE
į
HAMBURGĄ ir LIBAVĄ
per Angliją:
AQUITANIA ..... Nov. 23

Kainos trečios klasos:
į Hamburgą $125.00
į Libavą $145.00
Pridedant karės taksų $5.00

Kreipkitės į artymiausį Kunardo agentą.

KOLUMBIA
Grafofonasi
ir

Rekordai.

Mes parduodame geriausius KOLUMBIJOS GRAFOFONUS ir rekordas norinti pirkti, malonėkite kreiptis pas mus. Mes galim jumis prisiųsti tiesiog į namus. Mašinų kainos po 35 dol. 50 dol. 75dol. ir aukštyn.

Užsakydami rekordus pinigų nesųskite, galite užsimokėti, kaip ateis pas jus ant paštos. Katalogą prisiųsime ant pareikalavimo.

M. PALTANAVIČIA,
15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

PASITAISYKITE DANTIS PIRM NEGU JIE PANAIKINS JUSŲ SVEIKATĄ.

YRA daugelis žmonių, kurie ima gyduoles del atgavimo sveikatos, kuomet jų tikra nelaimė yra nuo dantų.

DAUGIAU lietuvių ateina pas mane negu pas kokį kitą dantistą Worcesteryj.

Aš padirbu tvirtas auksines viršunes del dantų, kurios laiko amžinai. Aš esu ekspertas. Šimtai lietuvių gali pasakyt, kad aš padarau viską gerai.

ATEIKITE ir duokite išvalyti savo dantis, tas pagelbės sučėdyti juos.

Aš tikrai traukiu dantis be jokio skausmo.

VISAS darbas yra gvarantuotas.

DR. FREDERICK BROWN,
34 FRONT ST.,
(Next to Plaza Theatre) Atdara vakarais.

KAS NORITE GEROS BRITVOS?

Jau vokiškos britvos atpigo, bet pilnai gvarantuotos; taipgi dabar gavau labai gerų pustų ir parduodu už pigią kainą.

M. ZIŽAS, 138 Millbury st.,
Worcester, Mass.

PARSIDUODA pirmos klesos murinis namas, prie Lincoln Square, trijų tenementų po 6 ruimus Elektra, gazas, maudynės, šiltas vanduo viskas geriausia sutaisyta, parsiduoda pigiai. Kreipkitės pas —

ALEKSĄ ŽILINSKĄ,
16 Shelby St., Worcester, Mass.

Pajieškau savo vyro Juozo Dusevičio. Jis prasišalino nuo manęs 28 dieną sausio, 1920. Mane paliko su dvejais kudikiais. Pamėsk savo durną protą ir sugrįžšk. O Juozukas prašo savo tėvo, parvažiuok papa, aš tavęs laukiu, laukiu kasdien.

Anelė Dusevičienė,
30 Millbury st. Worcester, Mass
(44—45)

Pajieškau Jono Bartusevičio. Jau du metai, kaip mudu persiskyrėme Connecticut, o pirmiau gyveno Worcester, Mass. Jo moteris Anastazija Bartusevičienė ir kartu jo pajieško ir prašo atsišaukti į sekantį adresą:

Jonas Butkus,
BOX 945, Struthers, Ohio.

LIETUVIŠKA DUONA geriausia visame mieste. Gera duona duoda žmogui gerą sveikatą, sveikata geriausias turtas. Visi pirkite nuo:

LITHUANIAN R. R. CO.,
40 LAMARTINE STREET
Worcester, Mass.
Tel. Park 87840, 5547—W ir Tel. 5547—R.

CHRONIS BROS.
Perkrausto motoriniais trokais forničius, pianus ir kt., čia apielinkėje ir į kitus miestus. Mes einam visur ir visada.
509—511 Pleasant St.,
Worcester, Mass.

ARTI MIRTIES DURŲ.

"Aš sirgau per ilgą laiką, ir galutinai buvau arti mirties durų. Jokia gyduolė man nepagelbėjo. Jeigu aš radaú palengvinimą nuo pilvo ligų, tai esu dėkingas vien tiktai Trinerio Kartaus Vyno. Užtai aš nesustoju rekomendavęs šitą gyduolę visiems, kurie kenčia nuo pilvo ligų ir nuo nervišku mo. pasilieku, Vasilij Nikitin." Šitas laiškas parašytas Elizabeth, N. J. 4-tą dieną rugsėjo, 1920, parodo, kad visados galima pasitikėti Trinerio Kartum Vynu, jeigu jusų padėjimas reikalauja gyduolės, kuri iščystina pilvą ir vidurius ir laiko juos čystus. Ji padaro kuna normalį. Jusų aptiekorius arba šiaip vaistų pardavėjas laiko Trinerio Kartų Vyną savo sandėlyje. Dabar žiemai ateinant laikykite taipgi namuose Trinerio Kosulio Malšintoją, ir Trinerio Antiputriną (labai geras gargaliavimas del ištinusios gerklės).

Joseph Triner Company, 1333-45 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

FARMOS PARSIDUODA.

245 akrų farma, puikiausia visoj apielinkėje—yra tikras dvaras: 30 melžiamų karvių, 12 jaunų, 4 arkliai, 80 vištų, kiaulės, pirmos klesos mašinerija, 130 tonų šieno, trys dideli sodnai. Kaina tik $15,000.

15 akrų farma, geri visi budinkai, arti miesto. Kaina. $2,300.

Namas arti lietuviškos bažnyčios, šaly Providence st., 3-jų familijų, 18 ruimų, elektra, gesas, naujas plumbing, karštas vanduo, maudyklės, skalbynės. Kaina $10,000.

Kas iš jusų bėdavojate, kad sunku mieste pragyventi, tai pirkite pigiai namą 2-jų familijų, sodnas, tvartas, didelis plotas žemės. Kaina $3,500, $1,000 įmokėti.

JONAS BUROKAS,
25 Millbury Street,
Worcester, Mass.

WORCESTERIO
Penkių Centų
BANKA.
346 MAIN STREET
TURTAS — $20,000,000
Įdėjimai eina ant interesto pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio.
Bankos valandos:
Kasdieną nuo 9 ryte iki 3 po pietų.
Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. po pietų.
Subatos vakarais vien tik del pinigų įdėjimo, nuo 6 iki 8 vakare.

DR. TESSMER,
Dentistas.
Saugus dantų taisytojas už prieinamą kainą.
306 Main St. Worcesteryj.
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 vakare. Nedėlioms nuo 10 iki 12 val.

Tel. Park 7761.
Dr. F. Matulaitis
17 Millbury St. Worcestery
Ofiso valandos:
1 to 3 P.M. 7 to 8 P.M.
Nedėliomis nuo 1—3 P.M.

DR. J. JONIKAITIS,
175 Green St., Worcesteryj
Office Hours:
9 to 11 A.M. 1 to 3 P.M.
7 to 9 P.M.
Telephone Cedar 2404.

PRANAS LEVERIS.
Dailydė-staliorius.
Užima kontraktus ant budavojimo ir taisymo namų. Taipgi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkit kreiptis pas mane, po numeriu—
15 MILLBURY ST.,
Telefonas 8177.
Worcester, Mass.

ANTANAS J. MILLER,
Lietuvis Advokatas.
406 Slater Bldg. Worcester, Mass.

MERGINOS, ATYDON! KLAUSYKITE!

Ar jus norite turėti namuose daug išsiuvinėjimų arba išsimokyti gražiai išsiuvinėti ir uždirbti nuo 5 iki 15 dol. ant dienos išsiuvinėjant del kitų? Mes išmokysim jus apie į valandos laiką ir jus gerai mokėsite. Septynių metų kudikis gali vartoti šitą stebėtiną mašiną. Šita mašina tai aukso obuolys. Pilni patarimai del visko: del skrybėlių aptaisymo, del pagražinimo drapanų, rankinių maišukų, šokimo čeverykų del visokių staltiesių, paduškaičių užvalkalų, del abrusų ir abrusukų, ir del šimto kitų reikalingų daiktų. Ne praleiskite šitą progą, arba uždirbti nuo 5 iki 15 dol. ant dienos arba padailinti savo namus. Pasiųskite vieną dol. ir gaukite mašiną su pilnais patarimais per sugrįžtantį paštą. Pasiskubinkite, šitokios progos ne visada atsitinka. Šita mašina yra tikrai įdomi.

UNIVERSAL DIST. CO.,
Dept. 43, 36 Madison Sq. Sta.
NEW YORK CITY.